

**UNIUNEA
SCRIITORILOR**
DIN REPUBLICA
MOLDOVA

RAPORT
DE ACTIVITATE AL
A.O. „UNIUNEA SCRITORILOR DIN MOLDOVA”
PENTRU ANUL 2025

Raport realizat de

Ivan PILCHIN

vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova

Avizat de

Teo CHIRIAC,

președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova

5 ianuarie 2026

I. PROIECTE CULTURALE

1. **Proiectul cultural „Revista literară”**, organul de presă al Uniunii Scriitorilor din Moldova. În perioada ianuarie – decembrie 2025, au fost tipărite 6 numere de revistă, cu acces liber în format electronic pe pagina web a Uniunii Scriitorilor din Moldova (<https://uniuneascriitorilor.md/arhiva-revista/>). Numerele 1-3 ale revistei au apărut cu sprijinul financiar al Uniunii Scriitorilor din Moldova (în valoare de 116400,00 MDL). Numerele 4-6 ale revistei au apărut cu sprijinul financiar al Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău și al Ministerului Culturii Republicii Moldova (în valoare de 117600,00 MDL). Coordonator de proiect și redactor-șef al revistei: Teo Chiriac.

2. **Proiectul cultural „Scriitorii pentru Capitală, Capitala pentru Scriitori” (ediția a IV-a)**, desfășurat de Uniunea Scriitorilor din Moldova în parteneriat cu Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și susținut de către Direcția Generală Cultură și Patrimoniu Cultural a Consiliului municipal Chișinău (în valoare de 40000,00 MDL) și Uniunea Scriitorilor din Moldova (4640,00 MDL). Proiectul constituie o platformă de promovare a creației scriitorilor din Republica Moldova, a dialogului literar dintre scriitori și comunitatea cititoare a capitalei. Impactul cultural al proiectului s-a reflectat în intensificarea comunicării interactive a scriitorilor cu publicul (elevi, studenți, profesori, bibliotecari, jurnaliști ș.a.), informarea publicului cu privire la procesul literar actual, stimularea lecturii și conștientizarea necesității comunicării culturale prin intermediul cărților, sporirea vizibilității și prezenței scriitorului în viața comunitară.

Perioada de desfășurare a proiectului: mai-decembrie 2025. Locul de realizare a proiectului au fost filialele BM „B.P. Hasdeu” din Chișinău. Coordonator al proiectului: Ivan Pilchin, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

#	Numele, prenumele participantului	Genericul	Locul desfășurării	Data	Publicul-țintă	Formă de interacțiune	Nr. de participanți	Durata
1	Grigore CHIPER	„Proza și poezia ca suflu al autenticității”	Biblioteca Centrală	10 aprilie 2025	Elevi și studenți	Lansare de carte, dialog literar	40	90 de minute
2	Sergiu PAVLICENCO	„Eminescu și Spania”.	Biblioteca Centrală	13 mai 2025	Elevi și studenți	Prelegere literară	30	90 de minute
3	Iulian FILIP	„Ca toată lumea poate fi oricine”	Biblioteca „Târgoviște”	15 mai 2025	Elevi (gimnaziu și liceu)	Lectură, dialog literar	30	90 de minute
4	Victoria FONARI	„Itinerarul european în creația Victoriei Fonari”	Biblioteca Centrală	16 mai 2025	Elevi și studenți	Lectură, dialog literar	40	90 de minute
5	Petre POPA	„Aici și în vis”	Biblioteca	27 mai 2025	Elevi	Lectură,	40	90 de

			„Ștefan cel Mare”		(clasele primare și gimnaziale)	dialog literar		minute
6	Silvia CALOIANU	„Teme actuale în poezia contemporană”	Biblioteca Centrală	30 mai 2025	Poeți și critici literari	Masă rotundă	12	90 de minute
7	Larisa TUREA	„Între seceră și ciocan: ținutul dintre Nistru și Prut ca Vale a plângerii”	Biblioteca Centrală	2 iunie 2025	Elevi și studenți	Lectură, dialog literar	30	90 de minute
8	Anda VAHNOVAN	„Sărme între sechele”	Biblioteca Centrală	10 octombrie 2025	Elevi și studenți	Lectură, dialog literar	50	90 de minute
9	Mircea V. CIOBANU	„Critica literară – o zonă spectaculară”	Biblioteca Centrală	5 noiembrie 2025	Elevi, studenți, critici literari	Dialog literar	40	90 de minute
10	Efimia ȚOPA	„Lumina sărbătorilor străbune”	Biblioteca Centrală	6 noiembrie 2025	Elevi, studenți	Lectură, dialog literar	20	90 de minute
11	Nicolae FABIAN	„Tăceri, hierofanii și lumina cuvântului”	Biblioteca „Onisifor Ghibu”	9 decembrie 2025	Elevi, scriitori	Lectură, dialog literar	45	240 de minute
12	Emilia PLUGARU	„Între sat și oraș: ipostaze ale feminității în Moldova sovietică”	Biblioteca Centrală	11 decembrie 2025	Elevi, studenți	Lectură, dialog literar	25	90 de minute

Participanții la proiect au fost selectați în baza unui concurs deschis adresat membrilor Uniunii Scriitorilor din Moldova. Pentru a participa la proiect, scriitorii au fost invitați să depună un dosar care a inclus: 1) un program general al evenimentului (a întâlnirii cu publicul) și 2) un CV. Prezentarea programului trebuia să conțină următoarele informații: genericul evenimentului (un titlu provizoriu pentru afiș); forma de interacțiune (conferință, lectură, dezbatere, dialog tematic, atelier etc.); publicul-țintă (copii, adolescenți, adulți); durata întâlnirii (de la 60 la 90 de minute); locul întâlnirii: filiala Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” în care va avea loc evenimentul; data aproximativă de organizare a evenimentului (perioada mai-octombrie); obiectivele evenimentului; conținutul aproximativ al întâlnirii (despre ce subiecte/probleme/cărți se va discuta cu publicul, ce alte persoane vor fi invitate în calitate de vorbitori, ce alte activități se vor include în program: cântec, recital, proiecție video etc.); materiale și echipament necesar (proiector video, tablă, microfon, șevalet etc.).

Din Comisia de selecție a dosarelor au făcut parte coordonatorii proiectului din cadrul USM și a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. În cadrul selecției de dosare, prioritate au avut scriitorii care se implică activ în viața culturală a societății, care au beneficiat de cronici, traduceri, nominalizări, distincții, premii literare. De asemenea, s-a încurajat participarea la proiect a scriitorilor tineri.

Secvențe fotografice din cadrul întâlnirilor au fost postate pe pagina de Facebook a Uniunii Scriitorilor din Moldova, precum și pe paginile filialelor Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, care au găzduit evenimentele.

Pe data de 28 martie 2025, la Sediul Uniunii Scriitorilor din Moldova, a avut loc lansarea celei de-a IV-a ediții a proiectului cultural „Scriitorii pentru Capitală, Capitala pentru Scriitori”. Evenimentul a fost moderat Ivan PILCHIN, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova și coordonator al proiectului.

Organizat de Uniunea Scriitorilor din Moldova în parteneriat cu Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și susținut financiar de Direcția generală cultură și patrimoniu cultural a Consiliului municipal Chișinău, proiectul își propune să ofere o platformă de promovare a creației scriitorilor din Republica Moldova, să devină un loc unde scriitorii se întâlnesc cu cititorii pentru a împărtăși din creația lor și a încuraja dialogul literar.

Prezentă la eveniment, dna Angela CUTASEVICI, viceprimar al municipiului Chișinău, a subliniat: „Prin cultură, prin schimbare de atitudine, prin înțelegerea profundă a valorilor, a identității noastre, a ceea ce ne reprezintă, ne construim profilul de cetățean cult. Mă bucur că suntem la a IV-a ediție a proiectului. Acum câțiva ani am susținut conceptul acestei idei care, sper, să ajungă la multe ediții”.

Dna dr. Mariana HARJEVSCHI, directorul general al BM „B.P. Hasdeu”, a salutat continuitatea proiectului și a subliniat importanța colaborării interinstituționale în scopul promovării valorilor culturale din spațiul nostru: „E un proiect care aduce vizibilitate atât Uniunii Scriitorilor din Moldova, cât și Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. E nevoie de asemenea inițiative care consolidează dialogul între generația tânără și cei care scriu, care îi apropie de bibliotecă și scriitori. Felicit protagoniștii acestei ediții. Cred în viitorul acestui proiect”.

DI Teo CHIRIAC, președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, a susținut: „Aș vrea să mulțumesc tuturor bibliotecarilor pentru parteneriatul de durată în cadrul acestui proiect. De asemenea, aș vrea să mulțumesc scriitorilor care au depus dosarele de participare la această ediție a proiectului

„Scriitorii pentru Capitală, Capitala pentru Scriitori”. Avem cu toții același scop: culturalizarea publicului cititor”.

Cu un cuvânt de salut publicului s-a adresat dl Andrei NOVAC, secretar de stat din cadrul Ministerului Afacerilor Externe al României, scriitor și profesor universitar.

În cadrul lansării, a fost făcută o retrospectivă a ediției proiectului din anul 2024, în care 12 scriitori cu peste 300 de cititori la evenimentele organizate. Au avut loc lansări de carte, discuții și conferințe pe teme importante ale prezentului. Unele evenimente s-au desfășurat în contextul unei oferte culturale largi pentru chișinăuieni, mai ales în perioada septembrie-octombrie. Ediția a III-a a arătat că acest proiect este esențial pentru promovarea literaturii autohtone și pentru stimularea interesului pentru lectură în rândul comunității.

În realizarea proiectului a fost implicată, pe lângă scriitori, comunitatea bibliotecarilor din cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, elevii, studenții din municipiul Chișinău, profesori, cercetători. Astfel, s-a produs o coagulare și un dialog cultural de proporții care merită a fi susținut și consolidat în cadrul altor ediții ale proiectului.

Un moment special a fost dedicat recunoașterii meritelor scriitorilor și bibliotecarilor care au contribuit la succesul proiectului, aceștia primind diplome de apreciere. Cu un cuvânt de apreciere, sugestii pentru îmbunătățirea proiectului și împărtășirea experienței de participare în proiectul la cea de-a III-a ediție, publicului s-au adresat scriitorii Vitalie CIOBANU și Val BUTNARU.

Lansarea a culminat cu prezentarea scriitorilor care vor participa la ediția din anul 2025: Alexandru BURLACU, Silvia CALOIANU, Grigore CHIPER, Mircea V. CIOBANU, Iulian FILIP, Victoria FONARI, Sergiu PAVLICENCO, Emilia PLUGARU, Petre POPA, Larisa TUREA, Efimia ȚOPA, Anda VAHNOVAN.

Fiind prezenți la eveniment, despre perspectivele de organizare a evenimentelor, despre temele și problemele propuse spre dezbateră în cadrul celei de-a IV-a ediții a proiectului au vorbit dna Victoria DONȚOVA (șefa Sediului Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”) și scriitorii Silvia CALOIANU, Grigore CHIPER, Iulian FILIP, Victoria FONARI, Larisa TUREA, Efimia ȚOPA.

Pe **10 aprilie 2025**, la Sediul Central a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău, a avut loc evenimentul cu genericul „Proza și poezia ca suflu al autenticității”, în cadrul căruia a fost prezentat cel mai recent volum de poeme semnat de **Grigore CHIPER**: „După cele șapte coline” (2024). Alături de autor, la eveniment au participat criticii literari Nina CORCINSCHI, Oxana GHERMAN și Maria PILCHIN, scriitorii Teo CHIRIAC, Val BUTNARU, Valentina BUTNARU, Silvia CALOIANU, Nicolae NEGRU, Larisa TUREA, Ștefan SOFRONOVICI și Nicoale POPA.

Evenimentul moderat de Ivan PILCHIN, coordonator al proiectului, a oferit prilejul unei discuții despre noțiunea de „autenticitate” în poezie și despre relația dintre spațiu/timp și identitate. Volumul „După cele șapte coline” a fost comparat cu o hartă poetică a memoriei personale, în care „cele șapte coline” pot fi interpretate atât în sensul unei geografii existențiale, cât și în sensul unor spații ale timpului sau trepte ale vârstei umane.

La eveniment au fost prezenți studenții de la Universitatea de Stat din Tiraspol și de la Colegiul Pedagogic „A. Mateevici” din Chișinău (împreună cu profesoarele de limba și literatura română Elena OPINCĂ și Natalia DUMAC). Cu un recital din volumul prezentat au venit elevele de la Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim”: Alexandrina GÂJDIANU, Mariana TOPALĂ, Mădălina GHEȚU, Bianca DABIJA, Otilia OPREA. Sprijinite de profesoara de limba și literatura română Carolina GABURA, elevele Mădălina NETIDA și Mădălina GUȚU au prezentat interpretări personale în urma lecturii volumului. La eveniment au participat 40 de persoane.

Pe **13 mai 2025**, la Sediul Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău, a avut loc cel de-al doilea eveniment din cadrul proiectului cultural „Scriitorii pentru Capitală, Capitala pentru Scriitori” (ediția a IV-a), organizat de Uniunea Scriitorilor din Moldova în parteneriat cu Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și susținut de Direcția Generală Cultură și Patrimoniu Cultural a Consiliului municipal Chișinău. Invitatul special al evenimentului a fost prof. univ. dr. hab. **Sergiu PAVLICENCO**, care, în contextul Anului Mihai Eminescu în Republica Moldova, a susținut prelegerea „Eminescu și Spania”.

În cadrul prelegerii sale, prof. Sergiu Pavlicenco a evidențiat legăturile culturale dintre creația eminesciană și spațiul iberic, influențele culturii spaniole asupra imaginarului literar din secolului al XIX-lea, afinități între Mihai Eminescu și Gustavo Adolfo Bécquer, precum și receptarea poetului român în cultura hispanică prin traduceri și studii literare. Conferința a avut ca punct de plecare cercetările prof. Sergiu Pavlicenco, publicate în volumul „Ca două gemene surori” (1990).

Evenimentul a fost completat de un recital al elevilor de la Liceul Teoretic „Miguel de Cervantes” din Chișinău, care au interpretat poezii în limba spaniolă, inclusiv din Eminescu și Bécquer, și de un moment muzical de excepție, cu romane pe versuri eminesciene, susținut de Paul CELMARE, tenor al Operei Naționale din București. De asemenea, un cuvânt de mulțumire și de invitație la lectura marilor clasici ai literaturii române și universale a fost adus de dl Teo CHIRIAC, președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova. La eveniment au participat 30 de persoane.

Pe **15 mai 2025**, la Biblioteca „Târgoviște” din Chișinău, s-a desfășurat cel de-al treilea eveniment din cadrul proiectului cultural „Scriitorii pentru Capitală, Capitala pentru Scriitori” (ediția a IV-a), organizat de Uniunea Scriitorilor din Moldova în parteneriat cu Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și cu sprijinul Direcției Generale Cultură și Patrimoniu Cultural a Consiliului municipal Chișinău.

Protagonistul întâlnirii cu genericul „Ca toată lumea poate fi oricine” a fost scriitorul, folcloristul și artistul plastic **Iulian FILIP**. În cadrul evenimentului, elevii claselor a V-a și a XI-a de la Liceul Teoretic „Dante Alighieri” din Chișinău (ghidați de profesoarele Natalia SPÎNU, Svetlana PLATON și Violeta BOTNARI), au prezentat un program artistic interesant, incluzând o scenetă în limba italiană („Pâine de la iepure”) și recitaluri poetice în mai multe limbi (română, engleză, italiană, rusă). Ivan PILCHIN a prezentat versiuni germane ale unor haiku-uri semnate de Iulian Filip, iar conf. univ. Carolina DODU-SAVCA, împreună cu elevii, a realizat o analiză a procesului de traducere și interpretare a unui text poetic. În încheiere, Iulian Filip i-a îndemnat pe tineri să-și lărgască neîncetat orizontul de cunoaștere și i-a încurajat să-și testeze talentele atât prin lectură și scris, cât și prin exercițiul muzical, arte vizuale, sport etc., oferindu-le totodată în dar câteva dintre cărțile sale.

Întâlnirea, moderată de Liliana JUC, directoarea Bibliotecii „Târgoviște”, s-a desfășurat într-o atmosferă caldă, creativă, veselă, punând în valoare comunicarea interculturală și lectura poeziei de către publicul tânăr. La eveniment au participat 30 de persoane.

Pe **16 mai 2025**, la Sediul Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, a avut loc evenimentul cu genericul „Itinerarul european în creația **Victoriei Fonari**”, care a oferit publicului o incursiune în lirica poetei prin geografia afectivă a orașelor ce i-au inspirat versurile: de la Bruxelles, Alcalá, Toledo, Düsseldorf, München, Roma, Veneția, Paris și Tallinn, până la Cluj, Bacău, Iași, Alba Iulia, Chișinău și Cernăuți.

Alături de autoare au fost criticul literar Vitalie RĂILEANU și dr. hab. Victoria ROCACIUC, care a vernisat expoziția „Zbor în antiteză” – o expoziție de pictură, batic și tapiserie inspirată din universul poetic al Victoriei Fonari. Lucrările prezentate au fost realizate de artiștii plastici Victoria Rocaciuc, Ludmila Cotelea-Condrea și Ludmila Ochievski.

Programul evenimentului moderat de Ivan PILCHIN, coordonator al proiectului, a fost întregit de recitaluri poetice și proiecții video realizate de elevi și studenți de la mai multe instituții de învățământ: IP Liceul Teoretic cu profil de arte „Nicolae Sulac” (coordonator: Angela CARAUȘ), IP Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” (coordonatori: Olga SÎRGII, Liliana PĂPUȘOI), IP Liceul Teoretic „Constantin Negruzzi” (coordonator: Cătălina BIVOL), Colegiul Pedagogic „Al. Mateevici”, Universitatea de Stat din Moldova și Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

Publicul a urmărit recitalurile lirice și produsele video dedicate poemelor Victoriei Fonari, dintre care s-au remarcat creațiile elevilor din clasele primare și gimnaziale, precum și lucrările studenților care au transpus poetic imaginea orașului european în forme audiovizuale. Evenimentul s-a încheiat cu un cuvânt de mulțumire rostit de Victoria FONARI, care a evocat rolul orașelor în formarea unei identități literare și culturale deschise către dialog, diversitate și memorie. La eveniment au participat 40 de persoane.

La data de **27 mai 2025**, în incinta Bibliotecii „Ștefan cel Mare și Sfânt” din Chișinău (bd. Decebal, 91), s-a desfășurat evenimentul cu genericul „Aici și în vis”, ce l-a avut ca invitat special pe poetul **Petre POPA**, care și-a prezentat cartea pentru copii „Balul de pe lună”. Întâlnirea a adus în prim-plan teme relevante pentru educația artistică și morală a tinerilor cititori: relația omului cu natura, importanța cunoașterii valorilor autohtone, dezvoltarea imaginărilor și rolul cărții în formarea spirituală a copiilor. Întâlnirea a inclus un recital literar și momente muzicale pregătite de elevii claselor a IV-a „B” și „C” de la Liceul Teoretic cu Profil de Arte „Elena Alistar”, însoțiți de învățătoarele Olesea POSTICĂ și Diana PATRAȘCU. Copiii au dat viață evenimentului prin întrebări pline de curiozitate și printr-o receptivitate activă a răspunsurilor și a poveștilor scriitorului despre viață și creație literară.

Liliana GAMARȚA, șefa Bibliotecii „Ștefan cel Mare și Sfânt”, a moderat evenimentul și a contribuit la crearea unei atmosfere calde, ludice, prielnice dialogului cu scriitorul invitat.

La eveniment au participat 40 de persoane.

Pe **30 mai 2025**, la Sediul Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău, a avut loc masa rotundă cu genericul „Teme actuale în poezia contemporană”, moderată de poeta **Silvia CALOIANU**, la care au participat poeți și critici literari Grigore CHIPER, Dumitru CRUDU, Nicolae FABIAN, Oxana GHERMAN, Nadejda IVANOV, Irina NECHIT, Mihaela PERCIUN, Maria PILCHIN, Ivan PILCHIN, Arcadie SUCEVEANU, discuțiile s-au concentrat asupra unor subiecte importante pentru înțelegerea poeziei contemporane și a rolului poetului în societatea de azi.

Dialogul a scos în prim-plan raportul dintre expresia poetică tradițională și tendințele poetice experimentale, precum și evoluția limbajului liric în contextul noilor sensibilități estetice. Scriitorii au analizat diversitatea motivelor și temelor poetice actuale, printre care identitatea personală și colectivă, memoria ca formă de rezistență existențială, dar și reflectarea realităților social-politice într-un discurs poetic angajat. Întâlnirea s-a dovedit a fi un prilej fertil de dialog a viziunilor și experiențelor literare, de reevaluare a tradiției poetice autohtone în raport cu direcțiile internaționale, dar și de reafirmare a valorii poeziei ca formă de cunoaștere și de implicare în viața cetății.

La eveniment au participat 12 de persoane.

Pe **2 iunie 2025**, în incinta Sediului Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău, s-a desfășurat evenimentul cu genericul „Între seceră și ciocan: ținutul dintre Nistru și Prut ca Vale a plângerii”, a cărei protagonistă a fost scriitoarea și jurnalista **Larisa TUREA**, cunoscută pentru cercetarea sistematică a represiunilor sovietice și pentru „Cartea foametei”, volum-document despre tragedia anilor 1946-1949 în Basarabia, ani marcați de foametea organizată, deportări și colectivizare forțată.

În debutul întâlnirii, scriitorul Victor PROHIN a vorbit despre „Cartea foametei” ca operă de importanță istorică și morală, un act de recuperare a vocii celor care au suferit, au dispărut sau au supraviețuit. Un moment deosebit de intens a fost oferit de Mădălina CIOCANU, artist sonor, care a prezentat o compoziție muzicală originală inspirată de lectura cărții Larisei Turea. Pentru ea, această creație a reprezentat un proces personal de regăsire a rădăcinilor și de confruntare cu o istorie transmisă fragmentar, uneori în tăcere, alteori prin traume nerostite. Vitalia GRIGORIU și Victor TRIBOI, actori de la Teatrul Republican „Luceafărul”, au interpretat un fragment din spectacolul „1946”, în regia lui Slava Sambriș, redând cu forță și dramatism starea de nesiguranță, umilință și foame

ce a bântuit satele basarabene în acei ani. Cu o mărturie emoționantă, Maria SARABAȘ, cunoscută interpretă de muzică populară, a vorbit despre copilăria sa marcată de suferințele foametei, despre tăcerea din jurul acestui subiect și nevoia de a transforma durerea în demnitate și cânt. În intervenția sa, Larisa TUREA a subliniat rolul memoriei istorice în vindecarea unei comunități și în educarea noilor generații. Cunoașterea acestor tragedii nu este doar un act de justiție față de victime, ci și o formă de cultivare a umanului – atât de necesară într-o lume care pare, adesea, să uite lecțiile trecutului.

Evenimentul cu genericul „Între seceră și ciocan: ținutul dintre Nistru și Prut ca Vale a plângerii”, moderat de Ivan PILCHIN, coordonator al proiectului cultural „Scriitorii pentru Capitală, Capitala pentru Scriitori”, a devenit o adevărată pledoarie pentru neuitare, un gest de solidaritate cu cei ce nu mai pot vorbi și o chemare la responsabilitate morală în fața istoriei. La eveniment au participat 30 de persoane.

Pe **10 octombrie 2025**, în incinta Sediului Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău, s-a desfășurat cel de-al optulea eveniment din cadrul proiectului cultural „Scriitorii pentru Capitală, Capitala pentru Scriitori” (ediția a IV-a), organizat de Uniunea Scriitorilor din Moldova în parteneriat cu Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și cu sprijinul Direcției Generale Cultură și Patrimoniu Cultural a Consiliului municipal Chișinău.

Invitata specială a evenimentului cu genericul „Sârme între sechele” a fost scriitoarea **Anda VAHNOVAN**, autoarea volumului de poeme „Sârme”, o carte ce sondează realitățile migrației, vulnerabilitățile identitare și procesul reconstrucției de sine în fața pierderii și a dorului. Evenimentul a prilejuit o discuție amplă despre limbajul poetic ca formă de vindecare și despre felul în care literatura devine un spațiu al memoriei și al rezistenței interioare.

Alături de autoare, la întâlnire au participat dr. Mariana HARJEVSCHI, director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, criticul literar dr. Nadejda IVANOV, scriitorul Ivan PILCHIN (moderatorul întâlnirii) și numeroși cititori, profesori și elevi ai liceelor „Iulia Hasdeu”, „Mihai Eminescu”, „Liviu Rebreanu” și „Spiru Haret” din Chișinău. Criticul Nadejda Ivanov a analizat volumul din perspectivă estetică și psihologică, evidențiind

coerența discursului liric și tensiunea dintre interioritate și lume, iar dr. Mariana Harjevschi a subliniat importanța unor asemenea întâlniri pentru consolidarea relației dintre scriitori și publicul tânăr.

Anda Vahnovan a mărturisit emoția reîntoarcerii la Biblioteca Centrală, instituție în care a descoperit, în anii liceului, gustul pentru lectură și pentru reflecția critică. Autoarea a adresat cuvinte de recunoștință dascălilor prezenți – Ala RADU, Galina SÂRBUȘAN, Aculina GOLOVATENCO,

Natalia STOIANOV și Viorica POPOVICI – pentru efortul de a forma elevi curioși și independenți în gândire. În încheiere, criticii literari și scriitorii prezenți, printre care Nina CORCINSCHI și Nicolae RUSU, au susținut un schimb de idei despre starea poeziei române de astăzi și despre felul în care literatura poate deveni punte între generații și spații culturale diferite.

La eveniment au participat 50 de persoane.

Pe 5 noiembrie 2025, în incinta Sediului Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău, s-a desfășurat evenimentul, desfășurat sub genericul „Critica literară – o zonă spectaculară”, care a fost dedicat discuțiilor privind rolul, funcțiile și dinamica criticii literare în spațiul cultural basarabean contemporan. Dialogul a vizat problematica vizibilității criticii literare în spațiul cultural autohton, raporturile dintre critică și creația literară, precum și mutațiile de paradigmă generate de aparițiile editoriale recente. La invitația moderatorului întâlnirii, a scriitorului și criticului literar **Mircea V. CIOBANU**, la eveniment au participat Margareta CURTESCU, autoarea volumului „Critici literari și esești din Basarabia. Dicționar selectiv (1990–2020)”; Oxana GHERMAN, autoarea volumului „Ființă plurală”; și Natalia HARITON, autoarea studiului „Continuitate și ruptură în critica românească din Basarabia (1985–2010)”. Invitatele au evocat, fiecare dintr-o perspectivă proprie, tipologiile actuale ale discursului critic: critica de întâmpinare (Oxana Gherman), istoriografia discursului critic autohton (Natalia Hariton) și exegeza critico-literară (Margareta Curtescu). Discuțiile au evidențiat diversitatea metodologică și tematică a criticii din Republica Moldova, situată la intersecția tradiției și a inovației hermeneutice. În cadrul evenimentului, Natalia HARITON a realizat un portret amplu al criticului Mircea V. Ciobanu, accentuând dimensiunea formativă a reflecției sale asupra literaturii. Demersul critic al lui Mircea V. Ciobanu

a fost prezentat drept un act cultural centrat pe dialog, pe spectacolul ideilor și pe investigarea relațiilor dintre text/texte și contextul valorilor.

În dialogul cu colegii prezenți la întâlnire – între care Vitalie CIOBANU și Elena UNGUREANU – Mircea V. Ciobanu a subliniat preocuparea pentru valorificarea unui „tărâm al literarului” basarabean, văzut ca sursă de inspirație și de continuitate în contextul literaturii universale (de la George Gordon Byron și Nikolai Gogol până la Günter Grass). Moderatorul a evocat momente din experiența sa de cititor și redactor-șef al editurii „Știința”, a discutat spiritul polemic al unor abordări critice și a reiterat responsabilitatea criticului literar în discernerea valorilor și a nonvalorilor în câmpul literar actual.

Întâlnirea s-a încheiat cu o sesiune de întrebări și dialoguri libere, la care au participat scriitori, bibliotecari și elevi ai Liceului „Aristotel” din Chișinău, interesați de mecanismele de edificare a fenomenului literar și de relația dintre critică, lectură și formare culturală. Vă așteptăm și la alte întâlniri ale scriitorilor cu cititorii din cadrul proiectului cultural „Scriitorii pentru Capitală, Capitala pentru Scriitori”, care se vor desfășura în mai multe filiale ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău. La eveniment au participat 40 de persoane.

La data de **6 noiembrie 2025**, în incinta Sediului Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău, s-a desfășurat evenimentul cu genericul „Lumina sărbătorilor străbune”, care a fost dedicat valorilor spirituale și tradițiilor creștine care definesc identitatea culturală românească.

Dialogul a reunit personalități din mediul literar, editorial și teologic, care au abordat tema sărbătorilor străbune ca spațiu de continuitate între credință, cultură și educație. La invitația scriitoarei **Efimia ȚOPA**, autoarea volumului „Lumina sărbătorilor străbune” și moderatoarea întâlnirii, la eveniment au participat părintele Ioan CIUNTU, doctor în drept canonic, teolog, prozator și publicist, paroh al catedralei „Sf. Teodora de la Sihla”; Ana BANTOȘ, doctor habilitat în filologie, critic și istoric literar; Leo BORDEIANU, poet, editor și publicist. În intervenția sa, părintele Ioan CIUNTU a subliniat importanța sărbătorilor creștine în viața spirituală a comunității și necesitatea familiarizării tinerei generații cu valorile ortodoxiei. Domnia-sa a

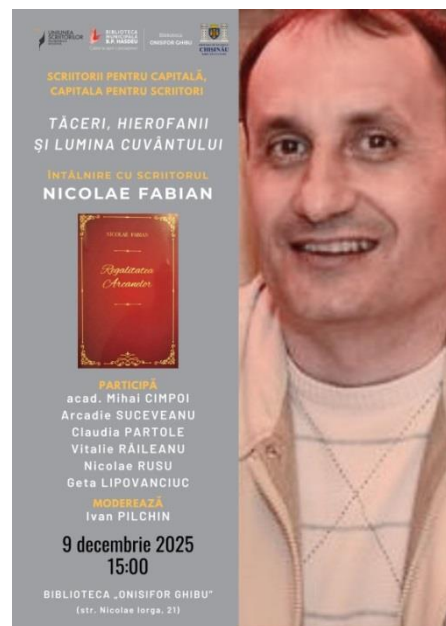
salutat apariția volumului „Lumina sărbătorilor străbune” drept o contribuție semnificativă la revigorarea spiritualității creștine în spațiul cultural românesc. Ana BANTOȘ a evocat felul în care se celebrau sărbătorile creștine în perioada copilăriei sale, în contextul constrângerilor impuse de sistemul sovietic, și a făcut o trecere în revistă a prezenței filonului creștin în literatura basarabeană, evidențiind creațiile unor poeți precum Grigore Vieru, Victor Teleucă și Liviu

Damian. Totodată, cercetătoarea a remarcat actualitatea acestei teme în literatura europeană contemporană și apropierea volumului Efimiei Țopa de o linie de reflecție spirituală universală. În continuare, Leo BORDEIANU a trecut în revistă o serie de autori români – George Coșbuc, Octavian Goga, Alexei Mateevici, Vasile Militaru, Vasile Voiculescu, Ioan Alexandru, Lidia Codreanca, Savatie Baștovoi ș.a. – care au cultivat tematica religioasă în poezie. De asemenea, poetul citat fragmente din volumul „Lumina sărbătorilor străbune”, apreciind sensibilitatea lirică și eleganța grafică a ediției. Efimia ȚOPA a vorbit despre geneza volumului „Lumina sărbătorilor străbune”, inspirat de obiceiurile și tradițiile din copilăria sa și de dorința de a conserva memoria spirituală a poporului român. După o lectură, poeta a descris procesul de selecție a ilustrațiilor menite să reflecte vizual tematica creștină a lucrării.

Întâlnirea s-a încheiat cu un dialog liber între autoare și public, participanții adresând întrebări privind semnificația simbolică a sărbătorilor și importanța transmiterii tradițiilor către noile generații. La eveniment au participat 20 de persoane.

Pe **9 decembrie 2025**, în incinta Bibliotecii „Onisifor Ghibu” din Chișinău, s-a desfășurat evenimentul cu genericul „Tăceri, hierofanii și lumina cuvântului”, în cadrul căruia a fost lansat volumul „Regalitatea arcanelor” (2025) de **Nicolae FABIAN**, carte care sintetizează direcțiile esențiale ale creației autorului: poezia ca formă de cunoaștere inițiativă, tăcerea ca limbaj

interior al transcendenței și cuvântul ca lumină a unei spiritualități de profunzime. Evenimentul a fost deschis de criticul literar Vitalie RĂILEANU, directorul bibliotecii-gazdă, care a subliniat rolul proiectului în revitalizarea dialogului dintre scriitori și comunitatea cititorilor. Dialogul, în continuare, a fost moderat de Ivan PILCHIN.

Cu ample comentarii pe marginea creației lui Nicolae FABIAN au venit acad. Mihai CIMPOI, scriitorii Arcadie SUCEVEANU, Claudia PARTOLE, Nicolae RUSU, Ianoș ȚURCANU, Lidia Gonța-GROSU, Marcela MARDARE, Liviu BELĂI, Gheorghe DONI. Invitați au scos în evidență felul în care Nicolae Fabian construiește o veritabilă „mitologie personală a sacrului”, la confluența dintre poezie, reflecție filosofică și eseu teologic, dând naștere unui discurs liric în care simbolurile devin căi de acces spre absolut. Atmosfera întâlnirii a fost întregită de câteva numere muzicale prezentate de scriitoarea Geta LIPOVANSIUC. În Sala Nuciferă a Bibliotecii „Onifisor Ghibu”, unde a avut loc evenimentul, au fost numeroși scriitori, jurnaliști, oameni de cultură și cititori, alături de un grup de elevi de la Școala profesională nr. 9 din Chișinău. În încheiere, Nicolae Fabian a vorbit despre geneza volumului său și despre scris ca formă de interiorizare și de deschidere spre transcendență, definindu-l drept „tăcerea care se face auzită”. La eveniment au participat 45 de persoane.

Pe data de **11 decembrie 2025**, în incinta Sediului Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău, s-a desfășurat evenimentul cu genericul „Între sat și oraș: ipostaze ale feminității în Moldova sovietică”, care a avut-o în prim-plan pe scriitoarea **Emilia PLUGARU** și cele mai recente volume ale

UNIVERSITATEA ȘTIINȚILOR ȘI ARTILOR
BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „B.P. HASDEU”
Căminul de Cultură Locală

SCRITORII PENTRU CAPITALĂ,
CAPITALA PENTRU SCRITORII

ÎN TRE SAT ȘI ORAȘ:
IPOSTAZE ALE FEMINITĂȚII
ÎN MOLDOVA SOVIETICĂ

ÎNĂLȚĂRI CU SCRITOAREA
EMILIA PLUGARU

PARTICIPĂ
Liliana JUC
Vitalie RĂILEANU

MODEREAZĂ
Ivan PILCHIN

**11 decembrie 2025
14:00**

SEDIUL CENTRAL
AL BIBLIOTECII MUNICIPALE
„B.P. HASDEU”
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 14B

sale: romanul „Aglaia a Vădăanii” și volumul de nuvele „Nemăritatele”. Întâlnirea a fost moderată de scriitorul Ivan PILCHIN.

La dialog au participat, în calitate de invitați, Vitalie RĂILEANU (critic literar și director al Bibliotecii „Onisifor Ghibu”) și Liliana JUC (directoarea Bibliotecii „Târgoviște”),

care au venit cu o lectură atentă și nuanțată a celor două cărți. În sală, alături de scriitori, bibliotecari și jurnaliști culturali, au fost prezenți și studenții de la Academia de Poliție „Ștefan cel Mare și Sfânt” din Chișinău, anul II, specialitatea Drept.

În cadrul întâlnirii au fost discutate mai multe aspectele ale condiției femeii în spațiul basarabean în perioada sovietică și post-sovietică. S-a vorbit despre literatura scrisă de femei și despre femeie, despre felul în care vocea feminină recuperează experiențe adesea trecute sub tăcere, dar și despre problema limbii și a corectitudinii vorbirii, într-un spațiu în care identitatea și expresia lingvistică au fost supuse constant presiunilor ideologice. Toate aceste teme se regăsesc organic în paginile romanelor și nuvelor Emiliei Plugaru, acolo unde imaginea femeii, observată în viața reală și transformată în personaj realist, devine un filtru prin care se reconstruiesc atât destinul omului, cât și istoria spațiului basarabean.

Intervențiile critice ale vorbitorilor au subliniat faptul că romanul „Aglaia a Vădăanii” este o adevărată „odă închinată femeii – un roman-memorie, o carte cu înțelepciunea proverbelor” (Liliana Juc), un roman-doină (Vitalie Răileanu), o lectură care te îmbogățește sufletește și te vindecă (Anastasia MOLDOVANU). Alături de „Nemăritatele”, volumul de nuvele care surprinde alte chipuri și ipostaze ale feminității, romanul construiește un mozaic al destinelor feminine plasate „între sat și oraș”, între tradiție și modernitate, între supraviețuire și demnitate.

Întâlnirea s-a încheiat cu un dialog, în cadrul căruia Emilia Plugaru împreună cu invitații săi au reflectat asupra felului în care literatura poate deveni un instrument discret, dar eficient, de recuperare a memoriei istorice, de înțelegere mai bună a vieții de la țară, de re poziționare a imaginii femeii în conștiința literară contemporană. La eveniment au participat 25 de persoane.

Din perspectiva cantitativă, proiectul a înregistrat 402 prezențe (participări cumulate), ceea ce înseamnă o medie de 33,5 participanți/eveniment, cu un minim de 12 participanți și un maxim de 50 participanți la un eveniment; totodată, 6 din 12 întâlniri (adică 50%) au avut participare mare (cel puțin 40 de persoane), ceea ce confirmă capacitatea proiectului de a mobiliza public în condiții diferite de temă și format. Distribuția pe locații arată o concentrare firească în Biblioteca Centrală, care a găzduit 9/12 evenimente ($\approx 75\%$) și a însumat 287 prezențe ($\approx 71\%$ din total), în timp ce cele 3 evenimente organizate în filiale au însumat 115 prezențe ($\approx 29\%$), indicând un potențial de extindere și echilibrare teritorială a programului în edițiile următoare, fără pierdere de audiență.

Impactul proiectului se observă, în primul rând, în orientarea sa educațională: în 11 din cele 12 întâlniri, publicul-țintă a inclus elevi și/sau studenți (cu extensii către profesori, bibliotecari, scriitori sau critici, după caz), ceea ce confirmă rolul proiectului ca mecanism de apropiere dintre școală – bibliotecă – autor și ca formă de promovare a lecturii prin contact direct cu scriitorii contemporani. În al doilea rând, impactul de vizibilitate a fost susținut prin comunicare publică, inclusiv prin postarea de secvențe fotografice pe paginile de Facebook ale Uniunii Scriitorilor din Moldova și ale filialelor BM „B.P. Hasdeu” care au găzduit evenimentele, ceea ce a asigurat atât promovare, cât și o arhivă utilă pentru continuitatea proiectului.

În ansamblu, ediția 2025 poate fi apreciată drept una solidă prin combinația dintre volum (cele 12 evenimente), participare (cele 402 prezențe), intensitate (cele 1.230 de minute) și mecanismele de asigurare a calității (selecție prin concurs și programare în rețeaua bibliotecară). Proiectul merită continuat și dezvoltat: pe de o parte, printr-o prezență mai echilibrată în filiale (dincolo de predominanța Bibliotecii Centrale – 9/12 evenimente), iar pe de altă parte, printr-o planificare care să reducă aglomerarea pe anumite luni și să mențină o cadență mai constantă, păstrând, în același timp, standardele de conținut și caracterul participativ care au generat rezultate vizibile în 2025.

3. Proiectul cultural „Gala Premiilor Literare, ediția a XVI-a”, susținut din Fondul Național al Culturii în Republica Moldova (Ministerul Culturii Republicii Moldova) (în valoare de 97200,00 MDL), Direcția Generală Cultură și Patrimoniu Cultural a Consiliului municipal Chișinău (în valoare de 40000,00 MDL) și Uniunea Scriitorilor din Moldova (36958,00 MDL). Coordonatori de proiect: Teo Chiriac și Ivan Pilchin.

Ceremonia festivă a Galei Premiilor Literare (ediția a XVI-a) a Uniunii Scriitorilor din Moldova pentru anul 2024 a avut loc pe 27 iunie 2025, în Holul cu oglinzi al Casei Scriitorilor. Evenimentul a fost organizat de către Uniunea Scriitorilor din Moldova, cu sprijinul financiar al Fondului Național al

Culturii în Republica Moldova (Ministerul Culturii Republicii Moldova) și al Direcției Generale Cultură și Patrimoniu Cultural al Consiliului municipal Chișinău, în parteneriat cu Filiala Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România, Fondul Literar al Scriitorilor din Republica Moldova; parteneri media: Compania „Teleradio-Moldova”, Jurnal TV, „Revista literară”.

Juriul pentru decernarea Premiilor Uniunii Scriitorilor pe anul 2024 a fost format din Nina CORCINSCHI (președintă), Ela-Viorica CARAMAN, Iulian CIOCAN, Iulian FRUNTAȘU, Constantin IVANOV (secretar), Claudia PARTOLE și Lucia ȚURCANU.

La Gala Premiilor Literare din acest an, alături de scriitori, au participat înalți oaspeți ai evenimentului – Andrei CHISTOL, secretar de stat, Ministerul Culturii al Republicii Moldova; Emil MORAR, ministru consilier al Ambasadei României în Republica Moldova; reprezentanți ai uniunilor de creație și ai instituțiilor media, artiști plastici, cineaști, editori. Evenimentul a fost moderat de dl Teo CHIRIAC, președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova și președinte al Filialei Chișinău a USR, și de dl Ivan PILCHIN, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

De asemenea, în cadrul Galei, au fost anunțați noii membri ai Filialei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România, cărora au fost înmânate și legitimațiile de membru: Silvia CALOIANU, Adrian CIUBOTARU, Maria IVANOV, Alexandru POPESCU, Mihai RUSU, Oleg SEREBRIAN, Ștefan SUSAI.

4. Proiectul cultural „Diplomație și cultură: dialoguri culturale la Casa Scriitorilor” s-a desfășurat în perioada 17 aprilie 2025 – septembrie 2025 și a fost organizat de Uniunea Scriitorilor din Moldova și Filiala Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România, cu susținerea financiară din Fondul Național al Culturii în Republica Moldova (26017,00 MDL) și a Uniunii Scriitorilor din Moldova (8354,00 MDL). Toate evenimentele din cadrul proiectului s-au desfășurat la Casa Scriitorilor.

Membrii echipei de implementare: Teo Chiriac (moderare, comunicare), Ivan Pilchin (proiectare, coordonare, comunicare, promovare, raportare), Valentina Bruma (contabilă), Dragoș Cojocar (fotograf). Parteneri media: Vitalie CIOBANU, pentru Deutsche Welle.

Proiectul a prevăzut organizarea a cinci întâlniri lunare cu ambasadori și reprezentanți ai misiunilor diplomatice la Casa Scriitorilor. În perioada aprilie-octombrie 2025 au fost realizate patru întâlniri, cu participarea Ambasadorului UE, Ambasadorului României, Ambasadorului Republicii Cehe și Ambasadoarei Austriei. Cea de-a cincea întâlnire urmează să fie organizată în luna decembrie 2025, ca urmare a ajustărilor de calendar agreeate cu diplomatul invitat.

Rezultatele obținute:

1. s-au desfășurat patru dialoguri tematice, fiecare axat pe o temă centrală a diplomației culturale: identitate europeană, educație și prevenirea dezinformării, experiențe ale integrării europene, cooperări culturale bilaterale, traduceri și mobilitate literară;
2. a fost creată o platformă de dialog care a funcționat în mod constant și a reunit scriitori, jurnaliști culturali, reprezentanți ai ambasadelor și public interesat;
3. fiecare întâlnire a generat conținut relevant (analize, schimb de experiențe) și a permis stabilirea unor direcții clare de colaborare (literară și culturală) internațională;
4. în cadrul întâlnirilor, fiecare ambador a primit în dar câte un set de carte de poezie (din colecția „Primăvara poezilor”), ceea ce va facilita cunoașterea directă a literaturii române contemporane din Republica Moldova de către diplomați;
5. activitățile au fost promovate constant pe pagina web a USM, în presa culturală, pe pagini de social media, ceea ce a contribuit la o vizibilitate extinsă a proiectului.

Proiectul a răspuns unei nevoi reale a mediului cultural din Republica Moldova, dat fiind lipsa unor platforme stabile de dialog între scriitori și reprezentanții misiunilor diplomatice acreditate la Chișinău. Aceste întâlniri au oferit posibilitatea:

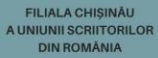
- de a discuta direct despre politici culturale și modele instituționale europene;
- de a identifica oportunități de colaborare în domeniul traducerilor și mobilității culturale;
- de a contextualiza literatura din Republica Moldova în raport cu structurile culturale ale țărilor partenere;
- de a dezvolta relații durabile între Uniunea Scriitorilor din Moldova și instituțiile diplomatice acreditate la Chișinău.

Prin frecvența și structura lor, întâlnirile au creat un instrument constant de comunicare cultural-diplomatică, util pentru parcursul european al Republicii Moldova și pentru vizibilitatea literaturii autohtone.

17 aprilie 2025

Invitatul de onoare al primei ediții a proiectului a fost Excelența Sa, domnul Jānis MAŽEIKS, ambador al Uniunii Europene în Republica Moldova. Întâlnirea s-a desfășurat în formatul unei discuții libere cu scriitorii și a unui dialog moderat de către Teo CHIRIAC, președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, și Ivan PILCHIN, vicepreședinte al USM. În cadrul discuției, au fost abordate mai multe subiecte de actualitate culturală, civică și diplomatică.

DIPLOMAȚIE ȘI CULTURĂ
DIALOGURI
LA CASA SCRITORILOR

Jānis MAŽEIKS
 AMBASADORUL UNIUNII EUROPENE
 ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Moderatori
 TEO CHIRIAC
 IVAN PILCHIN

17 aprilie
2025
ORA
14:00

Adresa: Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 98
 Telefon de contact: (373-22) 23-71-18

În discursul său de salut adresat scriitorilor, Excelența Sa, domnul Jānis Mažeiks a remarcat: „Politicile culturale și diplomația culturală este esențială pentru UE atât în relațiile între statele-membre, cât și în raport cu țările candidate, precum Republica Moldova, dar și cu țările partenere din întreaga lume. Unitate în diversitate este unul dintre cele mai cunoscute moto-uri ale Uniunii Europene și, într-adevăr, rezumă foarte bine natura incluzivă a identității europene, bazate pe libertate și respect reciproc între țările care sunt egale în demnitate. Limba și literatura nu sunt doar expresii ale istoriei societății, ci și o forță puternică de dezvoltare a identităților, care contribuie la menținerea păcii atât în cadrul națiunilor, cât și între ele. Cultura transcende granițele, favorizează legăturile și ne unește pe toți, indiferent de viziunile politice sau condiții geografice. E un fir care ne leagă printr-un sentiment comun de apartenență. Protejarea și valorificarea diversității culturale sunt părți integrante ale angajamentului UE de a promova relațiile internaționale bazate pe pace, statul de drept, libertate de exprimare, înțelegere reciprocă și respectarea drepturilor fundamentale. Celebrarea frumuseții culturilor și limbilor, așa cum o facem noi astăzi, aici, are o mare semnificație, fiind un simbol al unității și al colaborării atât în cadrul comunităților, cât și între acestea”.

În context, Excelența Sa Jānis Mažeiks a povestit despre experiența sa de a aduce un omagiu limbii române, atunci când, în anul 2023, cu ocazia Zilei Limbii Române, a pus pe muzică rock

versurile poemului „În limba ta” de Grigore Vieru, alegând o melodie de origine letonă, inspirată din piesa „Dzimtā Valoda” a celebrei trupe „Līvi”. Această piesă letonă, la rândul ei, este o adaptare muzicală a poeziei lui Grigore Vieru în limba maternă a autorului.

Cu deosebită aplicare, Excelența Sa Jānis Mažeiks a răspuns la întrebările privind atât rolul diplomației culturale în consolidarea democrației și promovarea valorilor europene, cât și conceptul de identitate europeană. Definind identitatea europeană, ambasadorul Jānis Mažeiks a subliniat că aceasta înseamnă „să te simți acasă” în tot spațiul continentului european.

Ambasadorul UE s-a referit și la dezvoltarea strategiilor culturale locale susținute de programele UE (Creative Europe, Erasmus+), inclusiv prin intermediul instituțiilor de cultură europene care activează la Chișinău (Goethe Institut, ICR „Mihai Eminescu” la Chișinău). Un accent deosebit al discuției a fost pus pe rolul intelectualilor din Republica Moldova în procesul de integrare europeană, precum și pe modalitățile prin care conexiunile culturale (prin organizarea de festivaluri literare și artistice, prin traduceri și mobilitate artistică) pot fi sprijinite de partenerii europeni.

În contextul discuției legate de securitate regională, ambasadorul Jānis Mažeiks a reiterat angajamentul UE legat de susținerea Ucrainei în războiul de apărare împotriva Federației Ruse și a subliniat efortul constant al UE în edificarea păcii sustenabile.

Cu întrebări și comentarii pertinente la dialog au participat scriitorii Vitalie CIOBANU, Iulian CIOCAN, Vlad GRECU, Nicolae NERGU, Claudia PARTOLE, Mihaela PERCIUN, Maria PILCHIN. De asemenea, la eveniment a fost prezent și domnul Giuseppe PAGLIONE, manager de programe UE

pentru educație, cultură, tineret și măsuri de consolidare a încrederii în cadrul Delegației UE în Republica Moldova.

12 iunie 2025

Invitatul de onoare a celei de-a doua ediții a proiectului a fost Excelența Sa Cristian-Leon ȚURCANU, Ambasadorul României în Republica Moldova. Evenimentul s-a desfășurat într-un context favorabil consolidării relațiilor bilaterale – la doar două zile după prima vizita oficială la Chișinău a lui Nicușor DAN, președintele României.

The poster is for an event titled "DIPLOMAȚIE ȘI CULTURĂ DIALOGURI LA CASA SRIITORILOR". It features a circular portrait of Cristian-Leon ȚURCANU, Ambassador of Romania in Moldova. The event is moderated by Teo CHIRIAC and is scheduled for June 12, 2025, at 11:30 AM. The location is Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 98. The poster includes logos for the Union of Writers in Moldova, the Romanian Filial of the Union of Writers, and the Ministry of Culture of the Republic of Moldova.

UNIUNEA SRIITORILOR
DIN MOLDOVA

USR
Uniunea Scriitorilor din România

FILIALA CHIȘINĂU
A UNIUNII SRIITORILOR
DIN ROMÂNIA

MINISTERUL CULTURII
AL REPUBLICII MOLDOVA

DIPLOMAȚIE ȘI CULTURĂ
DIALOGURI
LA CASA SRIITORILOR

Moderator
TEO CHIRIAC

12 iunie
2025

ORA
11:30

Cristian-Leon ȚURCANU
AMBASADORUL ROMÂNIEI
ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Adresa: Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 98
Telefon de contact: (373-22) 23-71-18

Moderatorul întâlnirii, Teo CHIRIAC, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova și al Filialei Uniunii Scriitorilor din România, a deschis discuția evocând sprijinul constant oferit scriitorilor și revistelor de cultură basarabene de către instituții românești precum Institutul Cultural Român și Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova, dar și nevoia unor proiecte comune de durată. Un exemplu evocat a fost Festivalul de Literatură București – Chișinău, care s-a oprit t în 2018, dar care ar merita să fie reluat ca platformă de dialog și vizibilitate pentru creația literară românească de pe ambele maluri ale Prutului.

În centrul intervenției sale, ambasadorul Cristian-Leon Țurcanu a abordat rolul educației și culturii în combaterea dezinformării și a manipulării: „O societate cultă, dezvoltată, în care reflecția, gândirea critică se află la un nivel ridicat, este mai puțin permeabilă la aceste procese nocive. E foarte important să aducem cultura, lectura aproape de tinerii acaparați de dispozitive electronice, să încercăm asta fără a face rabat de la valoare. Copiii vor citi dacă în casa lor sunt cărți, dacă i-au văzut pe părinții lor citind”.

Discuția a atins și chestiuni sensibile precum confuzia terminologică privind denumirea statului și a identității naționale. Jurnalistul Nicolae Negru a semnalat dilema „Moldova / Republica Moldova / Basarabia / România de Est” și riscul manipulării prin noțiuni ambigue. Răspunsul ambasadorului a fost tranșant: „Identitatea națională, limba română ne definește deopotrivă pe noi, românii de pe cele două maluri ale Prutului. Nu ne încurcăm în terminologie”.

S-a discutat, de asemenea, despre „securitatea culturală”, absentă din strategiile oficiale ale Republicii Moldova, dar indispensabilă într-un stat vulnerabil la influențe externe.

Evenimentul de la Casa Scriitorilor – la care, alături de membrii Uniunii Scriitorilor din Moldova, au fost prezenți doamna Monica BABUC, directorul ICR „Mihai Eminescu” la Chișinău, și domnul Emilian MORAR, ministru-consilier la Ambasada României – a reconfirmat ideea că literatura și cultura pot fi poduri de solidaritate între cele două maluri ale Prutului.

22 iulie 2025

Invitatul de onoare a celei de-a treia ediții a fost Excelența Sa, domnul Jaromír PLÍŠEK, Ambasador al Republicii Cehe în Republica Moldova, diplomat cu o remarcabilă experiență în spațiul românesc și est-european, cunoscător al limbii și culturii române, format la Universitatea Carolină din Praga sub îndrumarea reputatului profesor Jiří Felix.

Întâlnirea, moderată de Teo CHIRIAC, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova, și Ivan PILCHIN, vicepreședinte al USM, s-a desfășurat în formatul unui dialog structurat, urmat de discuții libere cu scriitorii, artiștii și jurnaliștii culturali prezenți în sală.

DIPLOMAȚIE ȘI CULTURĂ
DIALOGURI
LA CASA SCRITORILOR

Moderatori
TEO CHIRIAC
IVAN PILCHIN

22 iulie
2025
ORA
16:00

Jaromír PLÍŠEK
AMBASADORUL REPUBLICII CEHE
ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Adresa: Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 98
Telefon de contact: (373-22) 23-71-18

Discuția a debutat cu evocarea bogatei experiențe diplomatice a Excelenței Sale Jaromír Plíšek, care s-a aflat în misiune atât în România, cât și în Republica Moldova. Domnia Sa a rememorat primele contacte cu spațiul românesc, drumețiile din munții Căliman, simpatia pe care românii o purtau Cehoslovaciei după invazia sovietică din 1968, precum și rolul Uniunii Scriitorilor din Cehoslovacia în perioada Primăverii de la Praga.

În centrul dialogului au fost puse câteva teme de importanță istorică și culturală: rezistența civică și antitotalitară a cehilor, reflectată în sacrificiul lui Jan Palach și în perseverența societății cehoslovace în fața regimurilor opresive; relațiile culturale moldo-cehe, inclusiv traducerile reciproce, colaborările literare, publicațiile dedicate literaturii basarabene în spațiul ceh și programele de rezidență pentru scriitori la Praga; lecțiile integrării europene, la peste două decenii de la aderarea Republicii Cehe la Uniunea Europeană, și relevanța lor pentru parcursul european al Republicii Moldova; dimensiunea culturală a identității europene, cultura fiind, în opinia ambasadorului, „un instrument de coeziune și integrare”, iar proiectul european – înainte de toate – un proiect al păcii.

Ambasadorul Jaromír PLÍŠEK a subliniat că apartenența Cehiei la Uniunea Europeană a fost percepută firesc, ca o revenire la spațiul valoric căruia i-a aparținut dintotdeauna. Un punct major al discuției a vizat dialogul dintre moralitate și „eficiență” în diplomatie, ambasadorul Jaromír PLÍŠEK insistând asupra profesionalismului și responsabilității diplomatului în fața istoriei și a interesului național.

În cadrul dialogului, vicepreședintele USM, Ivan PILCHIN, a trecut în revistă principalele colaborări literare dintre Republica Moldova și Republica Cehă: antologia cehă „Coama leului pe pernă” (Arc, 2013), antologia moldo-cehă „Naše zrcadlo” (2014), traduceri realizate de Jiří Našinec, distins în 2023 cu Ordinul de Onoare al Republicii Moldova; aparițiile dedicate literaturii basarabene în revista pragueză PLAV; traduceri din autori români clasici și contemporani, inclusiv din opera lui Iulian Ciocan, unul dintre cei mai traduși prozatori basarabeni de după 2000.

Ambasadorul Jaromír PLÍŠEK a menționat, de asemenea, contribuțiile româniștilor cehi (Libuše Valentová, Helliana Ianculescu, Lidia Našincova, Jarmila Horáková), care au consolidat imaginea literaturii române, inclusiv din Republica Moldova, în spațiul central-european.

Discuțiile au atins și dimensiunea istorică a relațiilor româno-cehe: interbelicul cu frontiera comună România-Cehoslovacia; satul cehesc Huluboaia din sudul Basarabiei; amintirile familiale ale ambasadorului, legate de Cernăuțiul austro-ungar; figura emblematică a lui Václav Havel și rolul președintelui Petr Pavel în menținerea democrației și a memoriei europene.

Scriitorii Vasile Șoimaru, Vitalie Ciobanu, Iulian Ciocan și alții au intervenit cu reflecții privind memoria istorică, diplomația culturală și viitorul relațiilor literare dintre cele două state. Participanții au convenit asupra necesității de a consolida cooperarea culturală moldo-cehă prin: intensificarea participării la programe de rezidență literară; extinderea proiectelor editoriale comune; traduceri reciproce și colaborări între edituri; organizarea unor evenimente bilaterale dedicate literaturii, memoriei și artei europene. Ședința s-a încheiat cu o fotografie de grup și discuții neformale.

9 octombrie 2025

Invitata de onoare a celei de-a patra ediții a proiectului a fost Excelența Sa, doamna Stella Avallone, ambasadoarea Austriei în Republica Moldova. Întâlnirea s-a desfășurat în formatul unei discuții libere cu scriitorii și a unui dialog moderat de către Teo CHIRIAC, președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, și Ivan PILCHIN, vicepreședinte al USM. În cadrul discuției, au fost abordate mai multe subiecte de actualitate culturală, civică și diplomatică.

Evenimentul a debutat cu evocarea celor două întâlniri anterioare dintre echipa de conducere a Uniunii Scriitorilor din Moldova (USM) și ambasadoarea Austriei, care au avut loc la 5 decembrie 2023 și 3 aprilie 2024, întâlniri ce au pus bazele unei colaborări culturale constante între USM și Ambasada Austriei.

În centrul dialogului s-au aflat teme privind cooperarea dintre instituțiile culturale din Austria și Republica Moldova, consolidarea parteneriatelor educaționale și artistice (rezidențe literare, programe de traduceri, schimburi culturale), precum și rolul literaturii și artelor în promovarea valorilor democratice și europene. Excelența Sa a subliniat susținerea Austriei pentru parcursul european al Republicii Moldova, menționând că aderarea la Uniunea Europeană ar aduce avantaje semnificative în domeniile infrastructurii, educației și modernizării culturale.

The poster is for an event titled "DIPLOMAȚIE ȘI CULTURĂ DIALOGURI LA CASA SCRITORILOR". It features a circular portrait of Stella Avallone, the Austrian Ambassador in Moldova, smiling. The background is a light blue-grey. Logos at the top include the Moldovan Writers' Union, the Romanian Writers' Union (USR), the Chișinău branch of the Romanian Writers' Union, and the Ministry of Culture of the Republic of Moldova. The event is moderated by Teo Chiriac and Ivan Pilchin on October 9, 2025, at 16:00. The address is Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 98. Contact number: (373-22) 23-71-18.

UNIUNEA SCRITORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA
USR
FILIALA CHIȘINĂU A UNIUNII SCRITORILOR DIN ROMÂNIA
MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA

DIPLOMAȚIE ȘI CULTURĂ
DIALOGURI
LA CASA SCRITORILOR

Moderatori
TEO CHIRIAC
IVAN PILCHIN

9 octombrie
2025
ORA
16:00

Stella Avallone
AMBASADOAREA AUSTRIEI
ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Adresa: Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 98
Telefon de contact: (373-22) 23-71-18

Caracterizând Republica Moldova drept „o țară vie, multicoloră, cu un ritm alert de dezvoltare”, doamna Stella Avallone a evidențiat avantajul unei consolidări rapide a contactelor între instituții și oameni de cultură. A fost amintită, de asemenea, intensificarea vizitelor antreprenorilor austrieci în Republica Moldova, precum și proiectele de cooperare educațională, între care și inițiativa inaugurării unei școli austriece la Chișinău. În plan cultural, s-au menționat parteneriatele muzicale (inclusiv Anul Johann Strauss), cariera internațională a artiștilor din Republica Moldova în spațiul austriac și colaborările cu participarea artiștilor plastici. Totodată, s-a remarcat faptul că literatura și cinematografia din Republica Moldova sunt încă puțin cunoscute în Austria, fiind necesare acțiuni comune pentru a le spori vizibilitatea.

În acest context, s-a discutat despre proiecte editoriale și antologii care au promovat literatura contemporană din Republica Moldova în spațiul de limbă germană: numărul din mai 2002 al revistei „Literatur und Kritik”, dosarul revistei „Lichtungen” din 2013, antologia Archipel” (2010, susținută de Fundația KulturKontakt Austria), precum și traducerile apărute la editura Wieser Verlag. A fost evocată și recenta colaborare cu doamna Erika Hornbogner, directoarea editurii Wieser Verlag, în cadrul proiectului FILIT Chișinău Chill Edition, unde a fost abordat subiectul „Editura ca spațiu de dialog intercultural: traducerea și circulația literaturilor est-europene în Europa Centrală”.

Dialogul a cuprins întrebări privind posibilitățile de participare a autorilor din Republica Moldova la programe de rezidență literară în Austria, sprijinul acordat tinerilor scriitori, relațiile dintre instituțiile statului și asociațiile de creatori, precum și proiectele comune de diplomatie culturală.

În încheiere, participanții au convenit asupra necesității de consolidare a contactelor bilaterale între instituțiile culturale și literare din cele două state, inclusiv prin participarea la târgurile de carte, dezvoltarea programelor de traducere reciprocă și implicarea scriitorilor în rezidențele și festivalurile europene.

Cu întrebări și comentarii pertinente la dialog au participat scriitorii Nicolae NERGU, Vitalie CIOBANU, Iulian CIOCAN. Traducerea dialogului din și în limba germană și română a fost asigurată de traducătoarea Viorica ȚURCAN, căreia îi aducem sincere mulțumiri.

10 decembrie 2025

Invitatul de onoare a celei de-a cincea ediții a proiectului a fost Excelența Sa, domnul Paun ROHOVEI, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Ucrainei în Republica Moldova. Întâlnirea s-a desfășurat în formatul unei discuții libere cu scriitorii și a unui dialog moderat de către Teo CHIRIAC, președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, și Ivan PILCHIN, vicepreședinte al USM. De asemenea, la eveniment au fost prezenți domnul Mykola TURYSKYI, consilier al Ambasadei Ucrainei pe probleme cultural-umanitare, și doamna Yuliia KLOCHKO, secretar I pe mass-media al Ambasadei Ucrainei în Republica Moldova.

The poster is for an event titled "DIPLOMAȚIE ȘI CULTURĂ DIALOGURI LA CASA SCRITORILOR". It features a circular portrait of Paun ROHOVEI, Ambassador of Ukraine in the Republic of Moldova. The event is moderated by Teo CHIRIAC and Ivan PILCHIN on December 10, 2025, at 16:00. The location is Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 98. Logos for the Moldovan Writers' Union, the Romanian Writers' Union (FILIALA CHIȘINĂU), and the Ministry of Culture of the Republic of Moldova are at the top.

UNIUNEA SCRITORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA
USR
FILIALA CHIȘINĂU A UNIUNII SCRITORILOR DIN ROMÂNIA
MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA

DIPLOMAȚIE ȘI CULTURĂ
DIALOGURI
LA CASA SCRITORILOR

Moderatori
TEO CHIRIAC
IVAN PILCHIN

10 decembrie 2025
ORA 16:00

Paun ROHOVEI
AMBASADORUL UCRAINEI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Adresa: Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 98
Telefon de contact: (373-22) 23-71-18

În deschidere, a fost păstrat un minut de reculegere în memoria soldaților ucraineni căzuți pe frontul de apărare a Ucrainei împotriva agresiunii militare din partea Federației Ruse.

A urmat prezentarea succintă a proiectului și a invitatului de onoare. Excelența Sa, domnul Paun Rohovei, Ambasador al Ucrainei în Republica Moldova, este diplomat de carieră și istoric de formație, cu experiență în misiuni la București și Chișinău. În intervenția sa de început, ambasadorul a

fixat, din primele minute, tonul întâlnirii printr-o afirmație care a devenit o idee recurentă a dialogului: „Suntem foarte apropiați”.

Dialogul a urmărit, în primul rând, raportul dintre diplomație și cultură într-un context în care războiul a modificat vocabularul solidarității și a reconfigurat agenda relațiilor dintre state. Ambasadorul a formulat direct această mutație, observând că „cel mai tare am avut nevoie de cultură după ce a început războiul”. În logica acestei idei, cultura a fost discutată ca resursă de rezistență, de orientare și de reconstrucție morală. Din această perspectivă, a fost reluată tema diplomației culturale ca instrument al relațiilor bilaterale și al încrederii, ambasadorul subliniind: „Cultura își are o prioritate, un cuvânt de spus foarte puternic”. În cadrul întâlnirii, această afirmație a funcționat ca o invitație de a trata colaborarea culturală nu ca un șir de evenimente disparate, ci ca o direcție asumată, cu o continuitate instituțională.

Un segment important al discuției s-a concentrat pe rolul literaturii într-o epocă dominată de presiuni informaționale, de propagandă și deformări deliberate ale realității. Ambasadorul a sintetizat limpede această temă: „Literatura este un instrument de luptă împotriva dezinformării și manipulării”, dezvoltând ideea că lectura formează discernământ, iar discernământul devine formă de apărare civică. În aceeași logică, a fost invocată funcția formativă a canonului literar, cu formula: „Literatura clasică asigură imunitatea unui popor de a respinge orice dezinformare”. În contextul discuției, literatura a apărut astfel nu doar ca patrimoniu, ci ca mecanism de educație democratică, de consolidare a unei culturi a dialogului și de protejare a spațiului public de radicalizare și de falsificare.

Pornind de la experiențele concrete ale mediului literar din Republica Moldova, a fost prezentată și dimensiunea civică a Uniunii Scriitorilor din Moldova în anii de început ai războiului în Ucraina, inclusiv Campania umanitară „Scriitorii pentru refugiații ucraineni” (lansată în aprilie 2022), precum și inițiativele publice de pledoarie pentru pace. Reamintirea acestor acțiuni a fost integrată în discuția despre felul în care instituțiile culturale pot trece de la declarații la fapte, iar în fundalul acestei teme s-a articulat și în comentariu ambasadorului Paun Rohovei, care a lărgit sensul confruntării: „Lupta se duce nu cu armele, ci cu un popor, cu valorile lui”.

Pe linia cooperării culturale, dialogul a pus accent pe traducere și circulația textelor în spațiul limbii române și a limbii ucrainene. Ambasadorul a numit traducerea drept „un lucru nobil”, iar afirmația a fost însoțită de discuții despre cum pot fi transformate traducerile, edițiile și colaborările teatrale într-o strategie de prezență coerentă a literaturii și dramaturgiei ucrainene în spațiul cultural românesc și, prin el, în spațiul european.

Au fost discutate, de asemenea, exemple de inițiative culturale care pot deveni repere de cooperare durabilă. În acest cadru, ambasadorul a menționat proiectul unui ghid audio în limba ucraineană pentru muzeele din Chișinău, destinat atât comunității refugiaților, cât și unui public ucrainean interesat de Chișinău. Un alt punct a fost dedicat memoriei culturale comune și proiectelor de valorizare a patrimoniului arheologic și istoric regional, prin referirea la proiectul trilateral (Ucraina, România, Republica Moldova) „Tripolie Cucuteni”.

Întregul dialog a fost traversat de ideea că Republica Moldova și Ucraina se află în același timp într-o confruntare pentru securitate și într-un proces de articulare a unei identități europene asumate. Discuția a fost completată de o privire asupra schimbărilor interne din Republica Moldova, în termenii percepției unui diplomat care a cunoscut acest spațiu de-a lungul mai multor etape: „Sunt multe schimbări în Republica Moldova datorită parcursului de integrare europeană; țara e mai prosperă, mai luminoasă”. În aceeași ordine de idei, ambasadorul a adăugat o mărturisire personală ce a dat întâlnirii o notă de apropiere umană: „M-am îndrăgostit de Moldova – o țară mare datorită poporului, oamenilor, valorilor sale culturale”.

În partea de discuție liberă cu publicul, scriitori, artiști și jurnaliști culturali au formulat întrebări și comentarii despre tipurile de proiecte comune care pot fi dezvoltate, despre nevoia de continuitate a traducerilor, despre rolul instituțiilor de creație în sprijinirea refugiaților, precum și despre funcția literaturii în documentarea traumei și în reconstrucția morală. Au intervenit, cu întrebări și sugestii, Leo BUTNARU, Angela ARAMĂ, Dumitru APETRI, Vitalie CIOBANU, Viorica COVALSCHI, Irina

NECHIT, iar discuția a urmărit, în mod constant, ideea de colaborare directă între scriitori, editori, traducători, biblioteci, teatre, universități.

Întâlnirea s-a încheiat cu concluzii scurte ale moderatorilor și cu mulțumiri adresate Excelenței Sale, domnului Paun Rohovei, urmate de fotografie de grup și discuții neformale

5. Proiectul cultural „105 ani de la fondarea Uniunii Scriitorilor din Moldova”, organizat de Uniunea Scriitorilor din Moldova, cu sprijinul financiar al Direcției Generale Cultură și Patrimoniu Cultural a Consiliului municipal Chișinău și al Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău. Parteneri generali ai evenimentului aniversar au fost: Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Chișinău a USR, Muzeul Național al Literaturii Române la Chișinău, Fondul Literar al Scriitorilor din Republica Moldova și Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”.

Pe 24 octombrie 2025, în Holul cu oglinzi al Casei Scriitorilor, au fost marcați cei 105 ani de la fondarea Societății Scriitorilor Români din Basarabia – prima organizație profesională a breslei scriitoricești din spațiul basarabean și predecesoare a Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova. Într-o atmosferă de sărbătoare și solidaritate profesională, evenimentul a reunit numeroși scriitori, cercetători, jurnaliști culturali, diplomați și reprezentanți ai celor mai importante instituții de cultură din Republica Moldova și România.

Deschiderea festivă a evenimentului aniversar a fost moderată de Teo CHIRIAC, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova și al Filialei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România, care a subliniat rolul fundamental al instituției în afirmarea literaturii române din spațiul basarabean în ultimele decenii. Momentele muzicale de înaltă ținută au fost oferite, în prima parte a programului, de formația „Trigon” (violonistul Anatol ȘTEFĂNEȚ, chitaristul Dan BRUMĂ, percuționistul Garry TVERDOHLEB) și de maestrul Vasile IOVU, Artist al Poporului, completate de recitalurile poetice ale actorilor Natalia PRODAN și Alexandru PLEȘCA.

Cu deosebită recunoștință au fost primite mesajele de felicitare adresate Uniunii Scriitorilor. Andrei CHISTOL, secretar de stat în cadrul Ministerului Culturii, a dat citire Diplomei de onoare conferite Uniunii Scriitorilor din Moldova de către Maia SANDU, Președintele Republicii Moldova: „În semn de recunoștință pentru contribuția substanțială la dezvoltarea literaturii naționale și la promovarea patrimoniului spiritual al neamului, precum și pentru implicarea civică în susținerea valorilor culturii și artei literare”.

De asemenea, Andrei CHISTOL, secretar de stat în cadrul Ministerului Culturii, a reafirmat în discursului său „angajamentul Guvernul Republicii Moldova de a sprijini scriitorii și literatura

națională prin programe culturale, concursuri și inițiative menite să consolideze rolul creației literare în societate și să promoveze cultura scrisă la nivel național și internațional”.

Marc Emilian MORAR, ministru consilier al Ambasadei României la Chișinău, a felicitat Uniunea Scriitorilor din Moldova și a transmis mesajul de felicitare din partea Excelenței Sale, Cristian-Leon ȚURCANU, Ambasador al României

în Republica Moldova, în care a fost evocat rolul fundamental al instituției și al scriitorilor în procesul de Renaștere Națională și de reconectare la valorile spațiului european din care Republica Moldova face parte. De asemenea, Marc Emilian MORAR a reamintit că, la propunerea Ambasadei României, la 22 octombrie 2025, Președintele României, Nicușor DAN, a semnat decretul de conferire a Ordinului „Meritul Cultural” în grad de Cavaler, Categoria A – „Literatura”, Asociației Obștești „Uniunea Scriitorilor din Moldova”, în semn de înaltă apreciere pentru eforturile deosebite în promovarea culturii române, pentru contribuțiile avute în domeniile creației, criticii și istoriei literare, precum și pentru promovarea literaturii române în Republica Moldova.

În mesajul său de felicitare, Varujan VOSGANIAN, președintele Uniunii Scriitorilor din România, a subliniat că „mișcarea literară din Basarabia a fost în permanență parte a literaturii române”.

Monica BABUC, director al ICR „Mihai Eminescu” la Chișinău, a declarat în mesajul său: „Uniunea Scriitorilor din Moldova si-a asumat cu demnitate și curaj la sfârșitul anilor ’80 – începutul anilor ’90 rolul de catalizator al Mișcării de Eliberare Națională din Republica Moldova și prin înaintașii săi – Grigore Vieru, Nicolae Dabija, Dumitru Matcovschi, Leonida Lari, Ion Vatamanu, Ion Hadârcă, Ion Druță, Vladimir Beșleagă și atâția alții – a condus românii din Republica Moldova către independența sa și desprinderea sa hotărâtă de fostul imperiu sovietic. Scriitorii din Republica Moldova, alături de alți intelectuali, au fost cei care au vegheat la păstrarea, promovarea și valorificarea

limbii și literaturii române, a istoriei, culturii și tradițiilor românești și lor le datorăm în mare parte realizările de azi ale Republicii Moldova independente!”

Mariana HARJEVSCHI, director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, a oferit Uniunii Scriitorilor din Moldova un „măr de aur” – un simbol al colaborării rodnice între cele două instituții, afirmând: „Uniunea Scriitorilor din Moldova, la 105 ani de la fondare, continuă să scrie o pagină esențială din istoria literară. În jurul ei s-au adunat generații de autori care au dat sens acestei țări prin literatură. Biblioteca Municipală «B.P. Hasdeu» se mândrește cu o colaborare constantă și rodnică cu membrii USM, care, prin participarea la evenimente, programe și proiecte literare, aduc literatura mai aproape de cititori. Această apropiere este cu atât mai firească, cu cât în echipa BM sunt scriitori, poeți și esești, oameni ai scrisului care mențin aceeași legătură dintre bibliotecă și lumea literară”.

De asemenea, mesajele de felicitare au fost transmise de către Cassian Maria SPIRIDON, președintele Filialei Iași a USR; de Ion HADÂRCĂ, vicepreședintele Academiei de Științe a Moldovei; de Gheorghe PRINI, președintele Uniunii Editorilor din Republica Moldova; și de Eugenia BEJAN, director al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”.

Uniunea Scriitorilor din Moldova exprimă sincere mulțumiri tuturor invitaților de onoare pentru sprijinul constant și pentru aprecierile adresate instituției și breslei scriitoricești.

Programul aniversar a inclus și un panel tematic, în cadrul căruia au fost discutate istoria Uniunii Scriitorilor, colaborarea dintre asociațiile scriitoricești, dar și perspectivele de dezvoltare ale breslei literare. La discuție moderată de Ion HADÂRCĂ, au participat: acad. Mihai CIMPOI, Arcadie SUCEVEANU, Teo CHIRIAC, Varujan VOSGANIAN, Emilian MARCU, Val BUTNARU, Vitalie CIOBANU, Nicolae RUSU.

Un moment special al evenimentului a fost prezentarea broșurii aniversare „O incursiune în istoria Uniunii Scriitorilor din Moldova” și vernisarea expoziției fotografice dedicate instituției, realizate de vicepreședintele USM, Ivan PILCHIN. Totodată, un moment muzical memorabil, în a doua parte a programului a fost oferită de Marin BUNEA (vioară), Igor PODGOREANU (nai), Vladislav TANAS (țambal), Ruslan MASLO (acordeon).

Pe 9 decembrie 2025, Uniunea Scriitorilor din Moldova a fost decorată, în cadrul unei ceremonii desfășurate la sediul Ambasadei României în Republica Moldova, cu Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Cavaler, Categoria A – „Literatură”, conferit prin decretul Președintelui României,

E.S. domnul Nicușor DAN, la 22 octombrie 2025. Distincția a fost acordată în contextul aniversării a 105 ani de la fondarea Societății Scriitorilor Români din Basarabia – prima organizație profesională a breslei scriitoricești din spațiul basarabean și predecesoare a Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova.

Ambasadorul României, E.S. Cristian-Leon ȚURCANU, a subliniat în alocuțiunea sa că această decorație reprezintă „elogiul Statului român pentru eforturile deosebite în promovarea culturii române, pentru contribuțiile în domeniile creației, criticii și istoriei literare, precum și pentru promovarea literaturii române în Republica Moldova”. Excelența Sa a reamintit rolul Uniunii Scriitorilor ca vârf de lance al Mișcării de Eliberare Națională și prima instituție de cultură care și-a asumat deschis misiunea de recuperare a identității naționale românești într-un context marcat de politicile sovietice de deznaționalizare, subliniind că „lupta pentru adevăr, identitate și memorie continuă, iar scriitorii de pe acest mal al Prutului rămân un model de demnitate, perseverență și reziliență a societății românești”.

Decorația vine ca o recunoaștere la nivel înalt al rolului istoric pe care Uniunea Scriitorilor din Moldova l-a jucat în anii de cotitură 1988-1989, când scriitorii basarabeni au coagulat, prin luări publice de poziție, conștiința românească în spațiul de azi al Republicii Moldova. Susținerea adoptării limbii române ca limbă de stat și revenirea la alfabetul latin, participarea la Marea Adunare Națională din 27 august 1989 și contribuția la elaborarea legislației lingvistice aprobate la 31 august 1989 sunt repere definitorii ale acestei misiuni civice.

În discursul său, președintele Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, Teo CHIRIAC, a mulțumit Președintelui României și Statului român pentru gestul de înaltă considerație, subliniind că această distincție aparține, deopotrivă, tuturor generațiilor de scriitori basarabeni care au apărut limba română, memoria istorică și valorile culturii naționale, adesea în condiții de presiune ideologică și cenzură. El a evidențiat continuitatea dintre Societatea scriitorilor români din Basarabia și actuala Uniune a Scriitorilor, ca instituție de referință pentru viața literară și pentru dialogul românesc de pe ambele maluri ale Prutului.

La ceremonie au fost prezenți, de asemenea, ex-președinții Uniunii Scriitorilor din Moldova, Mihai CIMPOI și Arcadie SUCEVEANU, reprezentanți ai Ambasadei României, membrii USM, ai echipei de conducere și ai Consiliului Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova: Alexandru BURLACU, Val BUTNARU, Ana CIUMAC, Ion HADÂRCĂ, Nicolae NEGRU, Ivan PILCHIN, Maria PILCHIN.

Pentru Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, acordarea Ordinului „Meritul Cultural” în grad de Cavaler reprezintă o restituire simbolică și, totodată, un angajament pentru viitor: consolidarea unității culturale românești, susținerea noilor generații de autori, apărarea limbii române ca limbă de creație și de comunicare publică și participarea activă la dialogul literar european.

II. EVENIMENTE

15 ianuarie 2025

Manifestare dedicată Zilei Naționale a Culturii, organizată de Uniunea Scriitorilor din Moldova în colaborare cu Filiala Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România. În cadrul manifestării, au fost depuse flori la bustul lui Mihai Eminescu de pe Alea Clasicilor Literaturii Române în Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt” din Chișinău și la monumentul lui Mihai Eminescu din fața Casei Scriitorilor. În continuarea programului, elevii de la Liceul Teoretic „Vasile Vasilache” din Chișinău care, sub coordonarea doamnei Tatiana OXANII, profesoară de limba și literatura română, au pregătit și au prezentat la Casa Scriitorilor un program artistic.

Programul manifestării a inclus și conferința publică „Jurnalismul Eminescu”, susținută la Casa Scriitorilor de dr. conf. Ioan MILICĂ, director general al Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu” din Iași. Prelegerea a dezvăluit aspecte mai puțin cunoscute ale activității lui Mihai Eminescu în calitate de gazetar la Iași și București, și a oferit o analiză lingvistică impresionantă a speciilor jurnalistice și a modelelor discursului publicistic eminescian.

14 februarie 2025

Depunere de flori la bustul lui Grigore Vieru (cu ocazia celor 90 de ani de la naștere a poetului) de pe Alea Clasicilor Literaturii Române din Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt” din Chișinău. La eveniment au participat oamenii de cultură, ziariști, pedagogi și elevi, echipa de conducere a Uniunii Scriitorilor din Moldova.

Întâlnire cu elevii claselor gimnaziale de la Liceul Teoretic „Vasile Vasilache” din Chișinău, la care au participat prof. Alexandru Burlacu și Ivan Pilchin, vicepreședintele USM. În cadrul întâlnirii elevii au prezentat un program artistic în baza creației lui Grigore Vieru, iar scriitorii invitați au vorbit despre viața și opera poetului.

15 iunie 2025

O serie de manifestări dedicate comemorării lui Mihai Eminescu, organizate, în cadrul Anului Mihai Eminescu, de Uniunea Scriitorilor din Moldova în parteneriat cu Filiala Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România și Biblioteca Județeană „Costache Sturdza” Bacău.

Programul evenimentelor a debutat cu depuneri de flori la bustul lui Mihai Eminescu de pe Aleea Clasicilor Literaturii Române din Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt” din Chișinău și la monumentul lui Mihai Eminescu din fața Casei Scriitorilor. Împreună cu scriitorii, la momentul depunerii de flori a participat dna Monica BABUC, director al Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău.

A urmat conferință publică „Ce (mai) înseamnă Eminescu azi? O lectură (post)ideologică”, susținută la Casa Scriitorilor de dr. Adrian JICU, lector la Facultatea de Litere a Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău și director al Bibliotecii Județene „Costache Sturdza” Bacău.

În după amiaza zilei, la librăria Cărturești Muzeu a avut loc lansarea cărții „Maiorescu. Confesiunile unui stoic” de Adrian JICU. Alături de autor, despre carte au vorbit scriitorii Nina CORCINSCHI, Emilian GALAICU-PĂUN și Teo CHIRIAC.

Manifestările din cadrul programului au fost moderate de dl Teo CHIRIAC, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova și al Filialei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România.

31 august 2025

Open mic maraton de poezie și proză pe terasa Casei Scriitorilor, organizat cu prilejul Zilei Limbii Române de Uniunea Scriitorilor din Moldova în colaborare cu Filiala Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România. Manifestarea a început cu depunerea de flori la monumentul lui Mihai Eminescu din fața Casei Scriitorilor și la Troița ridicată în amintirea scriitorilor exterminați și deportați de către regimul comunist.

În cadrul maratonului de lectură, mai mulți scriitori, membrii ai USM și ai Filialei Chișinău a USR, au citit texte de poezie și fragmente de proză din cărțile publicate sau în curs de apariție: Lucreția BÂRLĂDEANU, Silvia CALOIANU, Valerian CIOBANU, Gheorghe COLȚUN, Gheorghe DONI, Maria IVANOV, Nadejda IVANOV, Irina NECHIT, Ana ONICĂ, Mihaela PERCIUN, Ivan PILCHIN, Nicolae POPA, Viaceslav RUSSU, Călina TRIFAN, Traian VASILCĂU. Cu un cuvânt de salut și urări de bine cu ocazia Zilei Limbii Române, publicului s-au adresat Teo CHIRIAC, președintele USM și al Filialei Chișinău a USR, scriitorii Eugenia BULAT, Vlad GRECU, Valentin GUȚU.

Evenimentul de lectură a fost moderat de Ivan PILCHIN, vicepreședintele USM, și a fost acompaniat de compozițiile electronice ale lui MC Nicu Duratski.

5 septembrie 2025

La 5 septembrie 2025 a avut loc Adunarea Generală a A.O. „Uniunea Scriitorilor din Moldova” (USM). Lucrările Adunării Generale au fost deschise de către Teo CHIRIAC, președintele USM, care a salutat scriitorii prezenți și a propus un moment de reculegere în memoria membrilor trecuți la cele veșnice în perioada septembrie 2021 – august 2025.

Președintele Consiliului USM, Val BUTNARU, a anunțat numărul membrilor înregistrați la Adunarea Generală și a constatat întrunirea cvorumului necesar pentru desfășurarea Adunării. În continuare, prin vot deschis, scriitorul Ivan PILCHIN a fost ales președinte al Adunării Generale. De asemenea, secretarul ședinței a fost desemnată doamna Ana CIUMAC și s-a constituit Comisia de numărare și validare a voturilor, alcătuită din 5 membri: Vitalie CIOBANU (președinte), Oxana GHERMAN, Mihaela PERCIUN, Marcela MARDARE și Igor NAGACEVSCHI.

Adunarea Generală a aprobat ordinea de zi, care a inclus modificarea și completarea Statutului USM, prezentarea raportului de activitate al președintelui USM pentru perioada septembrie 2021 – august 2025, prezentarea raportului Comisiei de cenzori, dezbateri, prezentarea programelor candidaților la funcția de președinte al USM, alegerea președintelui, a Consiliului și a Comisiei de cenzori.

Raportul de activitate al Uniunii pentru perioada 2021–2025 a fost prezentat de Teo CHIRIAC. Raportul Comisiei de cenzori a fost prezentat de Dumitru APETRI. Ambele rapoarte au fost supuse dezbaterilor și apoi votului Adunării Generale.

Candidații la funcția de președinte al USM – Vlad GRECU, Traian VASILCĂU și Teo CHIRIAC – și-au prezentat programele, conform ordinii stabilite, urmate de dezbateri. Votul pentru alegerea președintelui USM, a Consiliului și a Comisiei de cenzori s-a desfășurat conform procedurii statutare, sub supravegherea Comisiei de numărare și validare.

În urma numărării voturilor, Comisia de validare a anunțat rezultatele scrutinului, consfințite prin procesul-verbal anexat la documentele oficiale ale Adunării Generale. Președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova a fost reales Teo CHIRIAC. În Consiliul USM au fost aleși: Ion ANTON, Alexandru BURLACU, Val BUTNARU, Mihai CIMPOI, Vitalie CIOBANU, Mircea V. CIOBANU, Ion HADÂRCĂ, Nicolae LEAHU, Nicolae NEGRU, Claudia PARTOLE, Ivan PILCHIN, Vitalie RĂILEANU, Nicolae RUSU, Arcadie SUCEVEANU, Traian VASILCĂU. În Comisia de cenzori au fost aleși: Liviu BELĂI, Ion CHIRIAC, Marcela MARDARE, Diana SAVA-DARANUȚA, Ianoș ȚURCANU.

De asemenea, în cadrul Adunării Generale, cu majoritatea voturilor, a fost aprobat „Apelul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova pentru continuitatea parcursului proeuropean după alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025”, prezentat de către Vitalie CIOBANU.

După anunțarea rezultatelor votării și discursul de mulțumire adresat participanților de către Teo CHIRIAC, președintele reales al USM, Adunarea Generală a fost declarată închisă de către președintele ședinței.

5 decembrie 2025

Pe 5 decembrie 2025, în Holul cu Oglinzi al Casei Scriitorilor, a avut loc lansarea dublă de carte a scriitorului Vasile BUMACOV. Despre cele două volume – „Rătăciți în drum spre Elveția” (2023) și „Cetățuia misterioasă” (2024) – despre parcursul profesional și literar al autorului au vorbit: Ion HADÂRCĂ, Anatol ȚĂRANU, Marius CHELARU, Valeriu BULGARI, Vasile DIACON și Emilian MARCU. Moderatorul evenimentului a fost scriitorul Ivan PILCHIN. Programul lansării a inclus și un recital muzical susținut de maestrul Ion RAZZA, Artist Emerit al Republicii Moldova.

III. PARTENERIATE

12 februarie 2025

Evenimentul organizat de Muzeul Național al Literaturii Române în parteneriat cu Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova – expoziția comemorativă „Nu pun pe slove vâl de ceață”, vernisată cu ocazia celebrării a 90 de ani de la nașterea scriitorului Petru Cărare.

13 februarie 2025

Evenimentul de lansarea Campaniei Naționale de Promovare a Lecturii „Să citim împreună!” (ediția a XIV-a) organizate de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” cu sprijinul Ministerului Culturii al Republicii Moldova, în parteneriat cu Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova.

Campania se desfășoară în perioada februarie – decembrie 2025, pe întreg teritoriul Republicii Moldova, cu implicarea bibliotecilor publice și școlare, altor instituții educaționale și presupune promovarea unor cărți ale autorilor autohtoni contemporani, adresate copiilor preșcolari și elevilor din ciclul primar, elevilor din ciclul gimnazial și din ciclul liceal.

Pentru ediția din anul 2025 a Campaniei Naționale de promovare a lecturii „Să citim împreună!” au fost selectate următoarele cărți: „Toto” de Sergiu Afanasiu, „Calendarul tradițiilor populare pentru copii” de Andrei Prohin (ciclul primar), „Marele Ciulică” de Nicolae Popa (ciclul gimnazial), „O progenitură dușmană” de Nicolae Negru, „Legată cu funia de pământ” de Lorina Bălțeanu, „Bumerang” de Lilia Bicec-Zanardelli (ciclul liceal).

27 februarie 2025

Masa rotundă „Literatura română contemporană: România – Republica Moldova”, care s-a desfășurat la Casa Scriitorilor din Chișinău, fiind organizată în cadrul proiectului „Dialoguri culturale” realizat de Fundația „Viorica Nagacevski” cu sprijinul Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu”, în parteneriat cu Uniunea Scriitorilor din Moldova, Filiala Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău!

Evenimentul a fost moderat de dl Teo CHIRIAC, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova și al Filialei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România, redactor-șef al „Revistei literare”, care a deschis întâlnirea, punctând importanța unor asemenea platforme de dialog în contextul literar

contemporan. În mesajul său de salut, dna Monica BABUC a subliniat relevanța acțiunilor din cadrul proiectului în consolidarea legăturilor culturale în întreg spațiu al limbii române.

Masa rotundă i-a avut drept invitați speciali pe Ioana NICOLAIE (scriitoare, director general al Fundației Melior) și pe Cristina BOGDAN (dr., conferențiar universitar la Facultatea de Litere a Universității din București, redactor la revista „Ficțiunea”, scriitoare).

La eveniment au participat numeroși scriitori și oameni de cultură din Republica Moldova, printre care: Val BUTNARU, Mircea V. CIOBANU, Iulian CIOCAN, Nina CORCINSCHI, Dumitru CRUDU, Emilian GALAICU-PĂUN, Mariana HARJEVSCHI, Maria IVANOV, Ivan PILCHIN, Maria PILCHIN, Arcadie SUCEVEANU.

Discuțiile s-au concentrat pe teme esențiale pentru viața literară contemporană, printre subiectele abordate numărându-se următoarele: tendințe actuale în studiul și predarea literaturii române contemporane, noi abordări critice, hermeneutice și metodologice; dinamica pieței editoriale, practici actuale în publicarea literaturii române contemporane; circulația literaturii române în spațiul internațional, vizibilitatea autorilor din România și Republica Moldova prin intermediul traducerilor; rolul bibliotecilor și al programelor de lectură în promovarea literaturii române contemporane; impactul rețelelor sociale, festivaluri literare și proiecte transfrontaliere etc.

Masa rotundă „Literatura română contemporană: România – Republica Moldova” la Casa Scriitorilor a demonstrat, încă o dată, că literatura este un spațiu viu al dialogului, în care granițele administrative dispar, lăsând loc unei comunicări și solidarități culturale autentice.

6 martie 2025

Lansarea Concursului Național de Lectură „La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XXXV-a, organizat de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în colaborare cu Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, Secția Națională IBBY din Republica Moldova și Biblioteca Județeană „Gheorghe Asachi” Iași.

Ediția din anul 2025 este dedicată scriitorului Aureliu Busuioc, o personalitate de referință a literaturii române din Republica Moldova. Proiectul, de asemenea, își propune să promoveze lectura și să apropie elevii de universul valorilor culturale, literare, istorice naționale și universale.

Prin această colaborare, Uniunea Scriitorilor din Moldova a susținut eforturile de cultivare în rândul tinerilor a interesului față de carte, față de lectură și scris.

Ivan PILCHIN, vicepreședintele Uniunii Scriitorilor din Moldova, a fost membru al concursului la etapa republicană, și președintele concursului la etapa finală.

12 martie 2025

Evenimentul organizat de Muzeul Național al Literaturii Române în parteneriat cu Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova – expoziția comemorativă „Din dragoste de voi veghez în preajmă”, dedicată celor 90 de ani de la nașterea poetului, eseistului și traducătorului Liviu Damian.

18 martie 2025

Evenimentul organizat de Muzeul Național al Literaturii Române în parteneriat cu Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova – expoziția comemorativă „Linia de plutire peste vămile timpului”, dedicată împlinirii a 90 de ani de la nașterea scriitorului Serafim Saka.

26 martie 2025

Inaugurarea „Lecturi interbelice” – un ciclu de lecturi publice dedicate scriitorilor perioadei interbelice în cadrul Festivalul „Interbellic_Fest@CHIȘINĂU.RO”. Evenimentul a fost organizat de Fundația Heritage 21 și Muzeul Național al Literaturii Române, în parteneriat cu Editura Știința, Teatrul Național „Eugène Ionesco” și Uniunea Scriitorilor din Moldova.

În cadrul evenimentului de lectură, desfășurat la Muzeul Național al Literaturii Române, în atenția publicului au fost aduse operele unor scriitori esențiali pentru literatura interbelică basarabeană: Pan Halippa, Leon Donici-Dobronravov, Alexandru Robot și Gheorghe Bezviconi.

Momentele de lectură au fost susținute de actorii Doina Arvat și Anatol Guzik, oferind publicului ocazia de a redescoperi frumusețea și actualitatea acestor texte. Evenimentul a fost completat de intervențiile criticilor literari Nina Corcinschi și Alexandru Burlacu, care vor contextualiza creațiile autorilor și vor evidenția contribuția lor la patrimoniul cultural românesc.

30 aprilie 2025

Cea de-a doua ediție a „Lecturilor interbelice”, organizată de Fundația Heritage 21 și Muzeul Național al Literaturii Române, în parteneriat cu Editura Știința, Teatrul Național „Eugène Ionesco” și Uniunea Scriitorilor din Moldova.

În cadrul acestei serii de lecturi publice au fost citite și analizate fragmente reprezentative din opera lui Sergiu Matei NICA (poezie, evocări eseistice și proză autobiografică), Alexandru BARDIERU (poezie și fragmente publicistice), Constantin Virgil GHEORGHIU (capitole semnificative din romanul „Ora 25” și proză memorialistică). Fiecare text a fost interpretat de actori ai Teatrului Național „Eugène Ionesco”, urmat de comentarii și discuții moderate de critici literari invitați (dr. Victor DURNEA, dr. Lucia CIRES, Mircea V. CIOBANU), care au evidențiat contextul istoric, estetic și ideatic al epocii interbelice.

„Lecturile interbelice” fac parte din componenta literară a festivalului Interbellic Fest @ CHIȘINĂU.RO. Festivalul este organizat de Fundația HERITAGE 21, Asociația Națională a Tinerilor Istorici din Moldova și Institutul Patrimoniului Cultural, în colaborare cu numeroși parteneri culturali și academici din Republica Moldova și România, sub egida Ministerului Culturii și cu sprijinul autorităților locale și sponsorilor privați.

2 mai 2025

Evenimentul de lansare a romanului „Limba lui Hristos” (Editura Corint, 2024) de Adrian LESENCIUC, organizat de Editura Corint, în parteneriat cu Uniunea Scriitorilor din Moldova și Librăria Cărturești la Muzeu din Chișinău. Alături de autor, despre roman au vorbit Teo CHIRIAC, președintele Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova și președintele Filialei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România, Ivan PILCHIN, vicepreședintele Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, și Maria PILCHIN, critic literar și cercetător științific.

22 mai 2025

Deschiderea oficială, în Aleea Clasicilor Literaturii Române din Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt”, a Festivalului Internațional de Poezie „Grigore Vieru” (ediția a XVII-a), Secțiunea Chișinău, organizat de Centrul Cultural-Științific „Grigore Vieru” și Asociația Culturală „Feed Back” din Iași, în parteneriat cu Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Primăria Municipiului Chișinău, Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău și numeroase instituții culturale și educaționale, inclusiv Uniunea Scriitorilor din Moldova,

Evenimentul moderat de acad. Ion HADÂRCĂ, scriitor, vicepreședinte al Academiei de Științe a Moldovei, a inclus ceremonia de deschidere și alocuțiunile oficiale ale organizatorilor și scriitorilor

invitați, depunere de flori la bustul poetului Grigore Vieru, recital poetic susținut de elevii Liceului de Creativitate și Inventică „Prometeu-Protalent”.

Ediția a XVII-a a Festivalului Internațional de Poezie „Grigore Vieru” s-a desfășurat în perioada 20-23 mai 2025, în Iași, Chișinău și Ialoveni. Programul Festivalului a inclus conferințe, lansări de carte, colocvii literare, recitaluri poetice și muzicale. Deschiderea oficială a secțiunii Iași a avut loc la Biblioteca Centrală Universitară, cu participarea lui Adrian Cioroianu și a unor personalități culturale de marcă. A doua zi, la Muzeul Unirii s-au desfășurat colocvii și lansări de carte dedicate operei lui Grigore Vieru.

La Chișinău, evenimentele au început pe 22 mai, la Alea Clasicilor, continuând la liceul „Prometeu-Protalent”, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” și Centrul „Ginta Latină”, unde a avut loc Gala Premiilor și un spectacol artistic. Pe 23 mai, la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” și la Casa de Cultură din Ialoveni, au avut loc simpozioane și spectacole omagiale.

Festivalul a reunit scriitori, traducători și artiști din ambele țări, consolidând astfel punțile culturale între România și Republica Moldova prin omagierea poetului Grigore Vieru.

1 iulie 2025

Întrevedere cu dna Monica Babuc, director al Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu”, la care au participat Teo Chiriac, președintele Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (USM), și Ivan Pilchin, vicepreședintele USM. În cadrul discuției, au fost abordate proiectele și acțiunile culturale pe care USM și ICR „Mihai Eminescu” la Chișinău le pot organiza și desfășura în comun. S-a discutat programul de manifestări dedicate aniversării Uniunii Scriitorilor din Moldova.

29 iulie 2025

Evenimentul organizat de Muzeul Național al Literaturii Române în parteneriat cu Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova – expoziția comemorativă „Ion Ungureanu, protagonist în teatrul lumii: 90 de ani de la naștere”.

25 august 2025

Colocviul cu tema „Reflexia poeziei în literatura contemporană”, organizat la Casa Scriitorilor de către Fundația „Metafora Constanța”, în colaborare cu Asociația Istoricilor din Republica Moldova

„Alexandru Moșanu” și Uniunea Scriitorilor din Moldova. Evenimentul moderat de poeta Garofița JIANU a inclus prezentări de carte, recitaluri de poezie și momente de muzică folk.

29 august 2025

Evenimentul organizat de Muzeul Național al Literaturii Române în parteneriat cu Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova – expoziția comemorativă dedicată Zilei Limbii Române „Valentin Mândăcanu, omul potrivit la locul potrivit: 95 de ani de la naștere”.

26 septembrie 2026

Evenimentul în cadrul festivalului FILIT Chișinău 2025, CHILL edition, care a avut loc în limba germană (cu traducere consecutivă), desfășurat online, cu participarea doamnei Erika HORNBÖGNER, directoarea editurii Wieser Verlag (Austria), având genericul „Editura ca spațiu de dialog intercultural: traducerea și circulația literaturilor est-europene în Europa Centrală”. Pornind de la programul editorial al Wieser Verlag, dedicat aducerii în spațiul limbii germane a literaturilor din Europa Centrală și de Est, dezbaterile au abordat rolul traducerilor ca mijloc de integrare culturală, modul în care o editură devine punte între spații lingvistice și istorice distincte, precum și provocările actuale ale vizibilității scriitorilor est-europeni în contextul literar european. Evenimentul a fost moderat de Ivan PILCHIN.

10 octombrie 2025

Evenimentul de lansare a antologiei „Chișinăul interbelic cu pretext fotografic” la Muzeul Național de Artă al Moldovei.

Prin textele inspirate de fotografii de epocă ale orașului de altădată, semnate de autori din Republica Moldova și România, volumul a propus o incursiune literară în atmosfera unui Chișinău interbelic, realizată într-un dialog între memorie și ficțiune, între imagine și identitate, ca exercițiu de reconstituire culturală a unui oraș uitat. Cartea reunește proze și eseuri semnate de George C. DUMITRU, Cristian FULAȘ, Emilian GALAICU-PĂUN, Emanuela ILIE, Dan LUNGU, Vianu MUREȘAN, Ioana NICOLAIE, Mihaela PERCIUN, Cosmin PERȚA, Maria PILCHIN, George V. PRECUP, Adrian G. ROMILA, Nicolae SPĂTARU, Moni STĂNILĂ, Lucian Dan TEODOROVICI și Anda VAHNOVAN. Volumul este coordonat de Diana VRABIE, autoarea prefetei, și Alexandru

CORDUNEANU, curator al proiectului cultural și promotor al seriei editoriale „Identitățile Chișinăului”.

Proiectul, inițiat de Fundația Heritage 21, a fost realizat în parteneriat cu Editura Cartier, Uniunea Scriitorilor din Moldova și Muzeul Național al Literaturii Române Iași, cu sprijinul Muzeului Național de Artă al Moldovei. Volumul „Chișinăul interbelic cu pretext fotografic” face parte din programul cultural Interbelic_Fest@Chișinău.RO (2025), un amplu proiect dedicat redescoperirii identităților urbane și valorificării patrimoniului interbelic prin literatură, arte vizuale și muzică.

Lansarea a fost deschisă de Diana VRABIE și Alexandru CORDUNEANU, care au prezentat geneza și miza acestei cărți colective. Atmosfera interbelică a fost reînviată prin momente muzicale susținute de Cristina SCARLAT și Vitalie TODIRAȘCU, acompaniați de Dorel Burlacu Jazz Band, cu piese celebre din perioada de aur a muzicii românești – „Până când nu te iubeam”, „Vrei să ne-ntâlnim sâmbătă seara”, „Frumoasa mea eu te ador”, „Am o iubită” sau „Verișoara din Timișoara”. Au urmat dialoguri și lecturi cu autorii antologiei.

28 noiembrie 2025

Evenimentul de lansare a antologiei „Chișinăul interbelic cu pretext fotografic” la Muzeul Național al Literaturii Române Iași. Au participat: Alexandru CORDUNEANU, Diana IEPURE, Ivan PILCHIN, Emilian GALAICU-PĂUN, Nicolae SPĂTARU, Adrian G. ROMILA, Emanuela ILIE.

5 decembrie 2025

Vineri, 5 decembrie 2025, în incinta Teatrului Republican de Păpuși „Licurici” din Chișinău, a avut loc Conferința de totalizare a Campaniei Naționale de promovare a lecturii „Să citim împreună!”, ediția a XIV-a, organizată de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în colaborare cu Ministerul Culturii al Republicii Moldova și Uniunea Scriitorilor din Moldova. Evenimentul a reunit scriitori, editori, profesori, elevi, bibliotecari și reprezentanți ai instituțiilor culturale implicate în activitățile desfășurate pe parcursul întregului an.

Campania „Să citim împreună!” s-a desfășurat în perioada februarie – decembrie 2025, la nivel național, cu participarea bibliotecilor publice și școlare și a altor instituții educaționale, având drept obiectiv apropierea copiilor și adolescenților de literatura scrisă de autori autohtoni contemporani. Pentru această ediție au fost selectate șase titluri reprezentative pentru diferite categorii de vârstă: „Toto” de Sergiu AFANASIU și „Calendarul tradițiilor populare pentru copii” de Andrei PROHIN

(ciclul primar), „Marele Ciulică” de Nicolae POPA (ciclul gimnazial), „O progenitură dușmană” de Nicolae NEGRU, „Legată cu funia de pământ” de Lorina BĂLTEANU și „Bumerang” de Lilia BICEC-ZANARDELLI (ciclul liceal).

Datele prezentate în cadrul conferinței au confirmat amploarea și impactul campaniei. La nivel național, au fost implicate 27 de raioane, alături de municipiile Bălți și Chișinău. În total, 496 de biblioteci publice și biblioteci pentru copii au organizat activități în cadrul programului. Numărul participanților a ajuns la 37.885 de persoane, dintre care 30.509 de copii și 7.376 de adulți, iar cărțile selectate au fost împrumutate de 11.870 de cititori. De-a lungul anului, au fost organizate 2.162 de activități de promovare a lecturii și 132 de întâlniri cu autorii, la care au participat 9.346 de persoane.

Evenimentul de la Teatrul Republican de Păpuși „Licurici” a fost moderat de directoarea Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, doamna Eugenia BEJAN, care a prezentat rezultatele ediției curente și principalele direcții de dezvoltare ale campaniei.

Secretarul de stat al Ministerului Culturii, Andrei CHISTOL, a subliniat în intervenția sa rolul campaniei în promovarea culturii scrise și în educarea noilor generații de cititori, evidențiind faptul că Ministerul Culturii a susținut financiar programul și reafirmând angajamentul instituției de a sprijini proiectele care fac din lectură „una dintre cele mai solide investiții în viitorul copiilor noștri”. Conferința a fost, totodată, un prilej de a pune în valoare inițiativele literar-artistice din teritoriu și de a facilita schimbul de bune practici între participanți.

În numele Uniunii Scriitorilor din Moldova, vicepreședintele USM, Ivan PILCHIN, a exprimat recunoștința pentru colaborarea de lungă durată cu Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” și a menționat intensificarea parteneriatului în ultimii ani, inclusiv la etapa de planificare a Campaniei și prin elaborarea, în 2025, a Ghidului de organizare și desfășurare a activităților din cadrul campaniei „Să citim împreună!”.

Programul conferinței a inclus și un bogat segment artistic susținut de elevi din mai multe localități ale Republicii Moldova: Școala Primară „Ion Creangă” din Ialoveni; Liceul Teoretic Cruglic (raionul Criuleni); Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din Fălești; Gimnaziul „Grigore Vieru” din Sărata Veche (raionul Fălești); Gimnaziul Biești (raionul Orhei); Liceul Teoretic „Nicolae Iorga” și Liceul Teoretic „Mircea Eliade” din Chișinău; Gimnaziul „Andrei Chivriga” din Valea Mare (raionul Ungheni); Liceul Teoretic „Ștefan Vodă” (raionul Ștefan Vodă); Liceul Teoretic „Constantin Spătaru” din Leova. Recitalurile, dramatizările și momentele muzicale prezentate de copii au demonstrat cum cartea poate deveni punctul de plecare pentru dialog, creativitate și exprimare artistică.

IV. INIȚIATIVE LEGISLATIVE

Februarie – septembrie 2025

Teo Chiriac, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova, participă în lucrările grupului de lucru de pe lângă Ministerul Culturii Republicii Moldova cu privire la elaborarea Lege cu privire la statutul oamenilor de creație. Ivan Pilchin vine cu un număr de observații și comentarii la versiunea proiectului de lege, discutată pe 30 mai 2025.

VI. PARTICIPARE ÎN COMISII ȘI CONSILII

Teo Chiriac, președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, participă la ședința Comisiei pentru decernarea Premiului Național pentru anul 2024, prezidată de ministrul Culturii, Sergiu Prodan.

Ivan Pilchin, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, participă în activitatea Consiliului Filatelic în cadrul Î.S. „Poșta Moldovei” (avizare și aprobare timbrelor și cărților poștale editate de-a lungul anului).

VII. ACTIVITATE CURENTĂ

Organizarea ședințelor Consiliului USM (Teo Chiriac, Ana Ciurac, Val Butnaru, Vitalie Ciobanu). Înaintarea candidaților la Premiul Nobel, Premiul Național, Premiul Ministerului Culturii „Constantin Stere” în domeniul literaturii, titluri onorifice de stat a Republicii Moldova, indemnizație de merit.

Participarea la emisiuni radio și TV, lansări de carte, vernisări de expoziții, evenimente festive (Teo Chiriac, Ivan Pilchin).

Reflectarea activității curente, publicarea felicitărilor și a necrologurilor pe pagina de Facebook și pe pagina web a Uniunii Scriitorilor din Moldova (responsabil: Ivan Pilchin).

Acordarea, în cadrul ședinței din 14 martie 2025 a Consiliul Uniunii Scriitorilor din Moldova, calității de membru al USM următorilor candidați: Ioana FRENȚESCU, Georgeta LIPOVANCIUC, Victor MORARU, Ana ONICĂ și Nicolae ȘAPCĂ.